

ECP.

Platform voor de InformatieSamenleving

JAARVERSLAG 2012-2013

Visie en duiding

Veiligheid en vertrouwen

Vaardigheden

Verbinding

ECP

breng dit omslag tot leven met Layar

Het omslag en de pagina's met de pictogramillustraties zijn te bekijken met Layar. Installeer de gratis applicatie op uw iPhone (vanaf 3GS) of Android (vanaf v.2.2). Open de applicatie en tag de pagina.

Inhoud

Inleiding 2

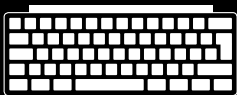
Visie en duiding 10

Raad van Advies ECP 18

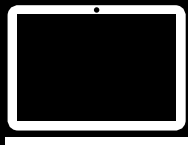
Veiligheid en vertrouwen 20

Bestuur ECP 30

Vaardigheden 32

Medewerkers ECP 44

Verbinding 46

Jaarcongres ECP 2012 56

Evenementenoverzicht 2012 58

Deelnemers ECP 2012-2013 60

Deelnemers Rijksoverheid / Kennispartners ECP 2012-2013 62

Partners Digivaardig & Digiveilig 62

Premium Members ECP 2012-2013 63

ECP.

Platform voor de InformatieSamenleving

JAARVERSLAG
2012-2013

ICT voor groei en kwaliteit

Arie van Bellen
directeur

**ICT kan de
haperende economie
weer aanzwengelen.**

De economische crisis heeft de kracht van onze economie flink aangetast: bezuinigingen, toenemende werkloosheid en vermindering van de koopkracht zorgen voor economische en maatschappelijke onzekerheid. Ook in Nederland. Een van de grootste uitdagingen is om onze haperende economie weer aan te zwengelen. ICT kan hier op korte en lange termijn een grote bijdrage leveren.

ICT vergroot de productiviteit, maakt innovatie van producten en processen mogelijk, verbetert efficiëntie en versterkt het concurrentievermogen in bijna alle economische sectoren. Het maakt nieuwe vormen van (samen)werken mogelijk en verbindt mensen, bedrijven, overheden en markten. Hiermee is ICT een katalysator van economische groei en is het de innovatieversneller voor de sectoren.

Bovendien dragen ICT-toepassingen ook bij aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken – tevens economische kansen – als duurzaamheid, zorg, mobiliteit en vergrijzing. Nederland is daarnaast de *Digital Gateway to Europe*. Haar uitgangspositie is dankzij de hoogwaardige infrastructuur zeer goed. De kansen en mogelijkheden die met of dankzij ICT worden gecreëerd zijn legio.

De ICT-motor is – in tegenstelling tot de economie als geheel – op stoom en blijft dat ook. Sterker nog, de ontwikkelingen zijn nauwelijks bij te houden: nieuwe versies van smart phones en tablets, nieuwe manieren van werken dankzij de cloud, maar ook zorg op afstand, gebruik van open data, et cetera. De vraag waar we de komende jaren voor staan is hoe we deze vernieuwingen en innovatiemogelijkheden optimaal kunnen inzetten om onze economie te versterken. Zeker nu de ICT-toepassingen steeds meer binnen ieders handbereik komen en niet langer enkel tot het terrein behoren van

ECP jaagt als neutrale partij de benutting van ICT aan door Visie en duiding te geven, Veiligheid en vertrouwen te bevorderen, Vaardigheid te stimuleren en Verbinding te optimaliseren.

computernerds en ICT-specialisten. In organisaties gaat het niet langer alleen om automatisering van administratieve processen, maar ook om verandering in primaire processen, om verandering van werkwijze. Dat gebeurt overal: in de industrie, binnen de overheid, het onderwijs, de zorg en ook thuis.

Om met ICT te komen tot innovaties die leiden tot betere producten en diensten en tot meer efficiëntie is geen sinecure. Het vraagt inzicht van het primaire proces van een organisatie en inzicht in de mogelijkheden van ICT en het vraagt aanpassing van beide. Zowel de organisatie als de ICT-toepassing zullen zich zo moeten aanpassen dat de grootste meerwaarde ontstaat. Juist op dit snijvlak van ICT en innovatieve toepassing functioneert ECP | Platform voor de InformatieSamenleving.

ICT-innovaties roepen nieuwe vragen op die ook nieuwe antwoorden verlangen. Antwoorden die noodzakelijk zijn om de kansen van ICT-toepassingen optimaal te kunnen verzilveren. ECP jaagt als neutrale partij de benutting van ICT aan door duiding te geven aan de ontwikkelingen. Daarnaast neemt ECP de barrières weg die deze ontwikkelingen in de weg staan. Samen met de betrokken en deelnemende partijen binnen het platform, maar ook erbuiten, ieder met een verantwoordelijkheid voor een deel van het geheel. Juist nu het onderwerp maatschappelijk zo relevant en zichtbaar is, treedt ECP op als unieke verbinder van bedrijfsleven en overheid en zet het platform concrete samenwerkingen op. Samenwerking tussen departementen die nu de (politieke) verantwoordelijkheid en het ICT-beleid van de overheid opdelen in plaats van delen. Samenwerking tussen bedrijven die dat op sommige punten heel spannend vinden. En juist ook samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven die veel van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen helpen te versnellen. ECP biedt een neutrale ontmoetingsplek waar partijen over hun eigen belangen heen stappen en gezamenlijk kijken waar we als Nederland naartoe willen om daar ook acties aan te koppelen.

ECP heeft vier aandachtsgebieden geformuleerd om optimale benutting van ICT aan te jagen: Visie en duiding, Veiligheid en vertrouwen, Vaardigheid en verbinding. Zij onderneemt actie binnen en tussen deze gebieden, juist daar waar (nieuwe) mogelijkheden onbenut blijven.

Visie en duiding

ICT ontwikkelt zich in razendsnel tempo. Maar hoe waardevol bepaalde ICT-toepassingen zijn, wordt pas in de loop van de tijd echt duidelijk. Het vergt continue aanpassing van zowel de aanbieder als de gebruiker om voortdurend tot betere oplossingen te komen.

Duiding is belangrijk om nuance in maatschappelijke discussies te brengen. Bij gebrek aan heldere en betrouwbare informatie ontstaat een rem op innovatie.

De vraag die daarbij steeds beantwoord moet worden is: wat kunnen nieuwe ICT-ontwikkelingen voor een organisatie, individu of samenleving betekenen? Niet alleen op beleidsniveau, maar ook op politiek niveau en richting organisaties, publieke en economische sectoren en de burger. En niet alleen in Nederland maar juist ook in het Europese kader (Digitale Agenda van Kroes) en ook in mondiaal perspectief (via bijvoorbeeld het Internet Governance Forum). Deze duidingsrol is belangrijk om nuance te brengen in (maatschappelijke) discussies. Vaak schieten deze door wegens een gebrek aan heldere en betrouwbare informatie. Hierdoor ontstaat een rem op innovatie. De duidingsrol is ook noodzakelijk voor het agenderen van nieuwe onderwerpen, om partijen te betrekken en de juiste acties te bepalen. ECP biedt een neutraal platform waar partijen elkaar ontmoeten om nieuwe ontwikkelingen te duiden en een gezamenlijke visie op de informatiesamenleving te ontwikkelen.

Veiligheid en vertrouwen

ICT betekent o.a. dat processen anders verlopen dan eerst: razendsnel, over de hele wereld, via een glasvezelkabel in plaats van per post of via een winkel of balie. De digitale wereld stelt hierdoor nieuwe veiligheidsvragen: hoe betrouwbaar is de ICT-infrastructuur en wat kunnen we doen tegen criminelen (cybersecurity)? Want onze economie en samenleving draaien voor een heel groot deel op de toepassing van ICT en vrijwel alle sectoren zijn afhankelijk van een goed functionerend internet en dus van een goed functionerende telecominfrastructuur. Wat nu als deze infrastructuur faalt of als deze door cybercriminaliteit wordt geschaad? We moeten voorkomen dat Nederland hier kwetsbaar wordt.

Daarnaast zorgt de steeds verder gaande digitalisering van de samenleving tot toenemende vragen over oneigenlijke toegang tot en gebruik van persoons- en bedrijfsgevoelige data. Om te voorkomen dat een groeiend gebrek aan vertrouwen in ICT ontstaat, zal het voor bedrijven en overheden in toenemende mate van belang zijn om transparant te zijn over de omgang met gevoelige informatie en aan te tonen op verantwoorde wijze om te gaan met de aan hen toevertrouwde informatie.

Maar de techniek en de toepassing zelf beschermen is niet genoeg. De vraag die ook beantwoord moet worden is: wat kan de burger zelf doen om zo veilig mogelijk gebruik te maken van internet en ICT en zijn of haar vertrouwelijke gegevens te beschermen? Het gaat dus ook om bewustwording bij eindgebruikers: u, ik, uw werkgever, uw collega, uw overheid, uw kind of uw ouders. We moeten beseffen dat we bij het gebruik van internet of ICT-toepassingen en -diensten allemaal in meer of mindere mate slachtoffer kunnen worden van

cybercrime. Vervolgens is kennis en kunde nodig om bepaalde maatregelen te nemen of om bepaalde gedragingen te kunnen veranderen. Het is blijvend van belang om maatschappelijke weerbaarheid te creëren door concrete handvatten te bieden aan gebruikers over wat wel en niet te doen in bepaalde situaties.

ECP werkt al jaren samen met overheid en bedrijfsleven om hier continu alert te blijven, noodzakelijke afspraken te maken tussen bedrijfsleven en overheid en om burgers en consumenten voor te lichten over online veiligheid en het beschermen van je persoonlijke levenssfeer (ePrivacy). Dit doet ECP binnen het publiekprivate programma Digiveilig en het publiekprivate Platform Internetveiligheid. Maar ook doordat Frank Heemskerk, voorzitter ECP, zitting heeft in de Cyber Security Raad en er nauw wordt samengewerkt met het National Cyber Security Centrum (NCSC) rond bijvoorbeeld campagnes als Alert Online. Zo versterken de verschillende partijen in de keten elkaar.

Vaardigheden

Werken en slim omgaan met ICT vraagt om specifieke vaardigheden. Dat weet iedereen die de overgang van het ene naar het andere systeem heeft gemaakt, of het nu van een typemachine naar de computer is, of van een oud naar een nieuw administratief pakket. En omdat ICT zich continu vernieuwt, zullen ook aan de vaardigheden van de gebruikers steeds andere eisen worden gesteld, ook al wordt ICT steeds gebruiksvriendelijker. Voor sommige groepen in onze samenleving geldt dat de digitalisering te snel gaat en soms zelfs

weerstand oproept. Deze weerstand wordt bijvoorbeeld ingegeven door de wens vast te houden aan het vertrouwde en bekende, de angst voor het onbekende, door de negatieve aandacht in bijvoorbeeld media, of juist als tegenreactie op dat wat opgelegd wordt. Daarnaast gaat digitalisering voor deze groepen vaak te snel vanwege een gebrek aan kennis van nieuwe technologieën en wat deze voor een individu of organisatie kunnen betekenen en het gebrek aan vaardigheden hoe met nieuwe technologische toepassingen om te gaan. Deze kleine groepen

(burgers, consumenten maar ook kleine ondernemers) mogen echter niet de rem zijn waardoor de grote massa nog lang niet afdoende digitaal bediend wordt. Denkend in oplossingen betekent dit dat deze mensen en bedrijven alternatieven of hulpmiddelen moeten krijgen om wel mee te kunnen, variërend van assistentie in service centers in de buurt (bijvoorbeeld in bibliotheken, bij de gemeente of in zorgcentra), cursussen en telefonische hulplijnen, het kunnen en mogen aanwijzen van familieleden om de correspondentie met de overheid te voeren, tot aan aangepaste digitale oplossingen zodat persoonlijke hulp niet nodig is. Introductie van dit soort

Kleine groepen mogen niet de rem zijn waardoor de grote massa nog lang niet afdoende digitaal bediend wordt.

[Empty white speech bubble]

De grootste winst van ICT zit hem in het feit dat verbindingen plaatsvinden die daarvoor onmogelijk waren. Internet is daar het beste voorbeeld van.

hulpstructuren kan de maatschappelijke acceptatie van de invoering van digitale diensten en toepassingen vergroten.

Aan de bovenkant van de arbeidsmarkt dreigt in Nederland ook een tekort aan ICT-professionals en andere professionals met de noodzakelijke eSkills. Dit komt door het toenemende aantal sectoren waarin ICT wordt toegepast en de dynamiek in de ICT-sector waardoor kennis snel verouderd. Te weinig instroom in ICT-opleidingen, een onderwijsaanbod dat onvoldoende aansluit bij de behoeften op de arbeidsmarkt en te weinig aandacht voor ICT in de overige (niet-ICT) opleidingen zijn onder andere debet aan dit groeiende tekort. In 2012 uitgevoerd onderzoek binnen het programma Digivaardig & Digiveilig laat zien dat organisaties ook op andere ('lagere') niveaus veel geld verliezen door gebrekkige digitale vaardigheden van medewerkers en dat er nog veel winst te halen is door het vergroten van deze vaardigheden. Nederland moet de kansen pakken ten einde de Nederlandse innovatiekracht en arbeidsproductiviteit te vergroten door mensen met de juiste digitale vaardigheden op de juiste plek te krijgen. Bewustwording en concrete acties en handvatten zijn noodzakelijk.

Sinds 2009 werkt ECP aan het vaardiger maken van de Nederlandse (beroeps)bevolking via het programma Digivaardig waar het ministerie van Economische Zaken en private partners KPN, UPC, Ziggo, SIDN, CA-ICT, IBM en NVB samen de handen ineen hebben geslagen om concrete stappen te zetten of te ondersteunen, via campagnes tot aan competentieprofielen en raamwerken zoals het eCompetence Framework (eCF).

Verbinding

De grootste winst van ICT zit hem in het feit dat door ICT verbindingen plaatsvinden die daarvoor onmogelijk waren. Het internet zelf is daar uiteraard het beste voorbeeld van. Ook in de verschillende ketens kunnen partijen sneller dan ooit met elkaar communiceren en data uitwisselen. Door deze digitalisering kunnen kosten en administratieve lasten worden verlaagd en worden processen transparanter en toegankelijk. Het leidt ook tot duurzaamheid en is bevorderlijk voor het innovatieve vermogen van Nederland als kennisland. Maar dit soort verbindingen gaan nooit vanzelf en vragen altijd om nieuwe onderlinge afspraken rondom techniek en processen (technische, organisatorische en semantische interoperabiliteit en standaardisering) en het regelen van randvoorwaarden (veiligheid, privacy, afspraken over gebruik e.d.). ECP wil en kan een rol spelen om deze noodzakelijke precompetitieve vraagstukken en bijhorende afspraken tussen partijen die normaal bijvoorbeeld elkaars concurrent zijn, tussen partijen die elkaar niet kennen, maar wel met elkaar te maken krijgen, tot stand te brengen.

ECP wil en kan een rol spelen om noodzakelijke pre-competitieve vraagstukken en bijbehorende afspraken tussen partijen tot stand te brengen.

Sinds de oprichting van ECP werkt het platform aan het maken van afspraken op het gebied van interoperabiliteit. Zaken die ECP oppakt zijn o.a. betrouwbare identiteiten, open standaarden, zichtbaar maken van kwaliteit van ICT-diensten, cloud computing, IPv6, open data, UN/CEFACT et cetera. ECP werkt intensief samen met bijvoorbeeld het Forum Standaardisatie, het grote merendeel van de administratieve software leveranciers, het Ministerie van Economische Zaken, de Belastingdienst, het klein MKB en de grote gebruikers van ICT (o.a. agrosector). Met alles wat ECP doet, brengt het platform een 100% digitale communicatie tussen burgers, bedrijven en overheden dichterbij, met als doel om kosten te besparen en innovatie en digitale vaardigheden te stimuleren.

Onderliggend boekwerk biedt een overzicht van alle projecten en activiteiten van ECP met behaalde resultaten en een doorkijkje naar de activiteiten in 2013. Het geeft u een indruk wat ECP doet om haar rol als duider, verbinder en versneller concreet in te vullen. In veel projecten en activiteiten komen meerdere van de aandachtsgebieden samen: bij veiligheid hoort ook duiding, en als we het hebben over vaardigheden betekent dat ook vaardigheden om je te beschermen tegen mogelijke onveiligheid, en bij interoperabiliteit worden ook noodzakelijke vaardigheden meegenomen. In dit jaarverslag zijn alle projecten en activiteiten geordend onder het aandachtsgebied waar zij het meest mee te maken hebben.

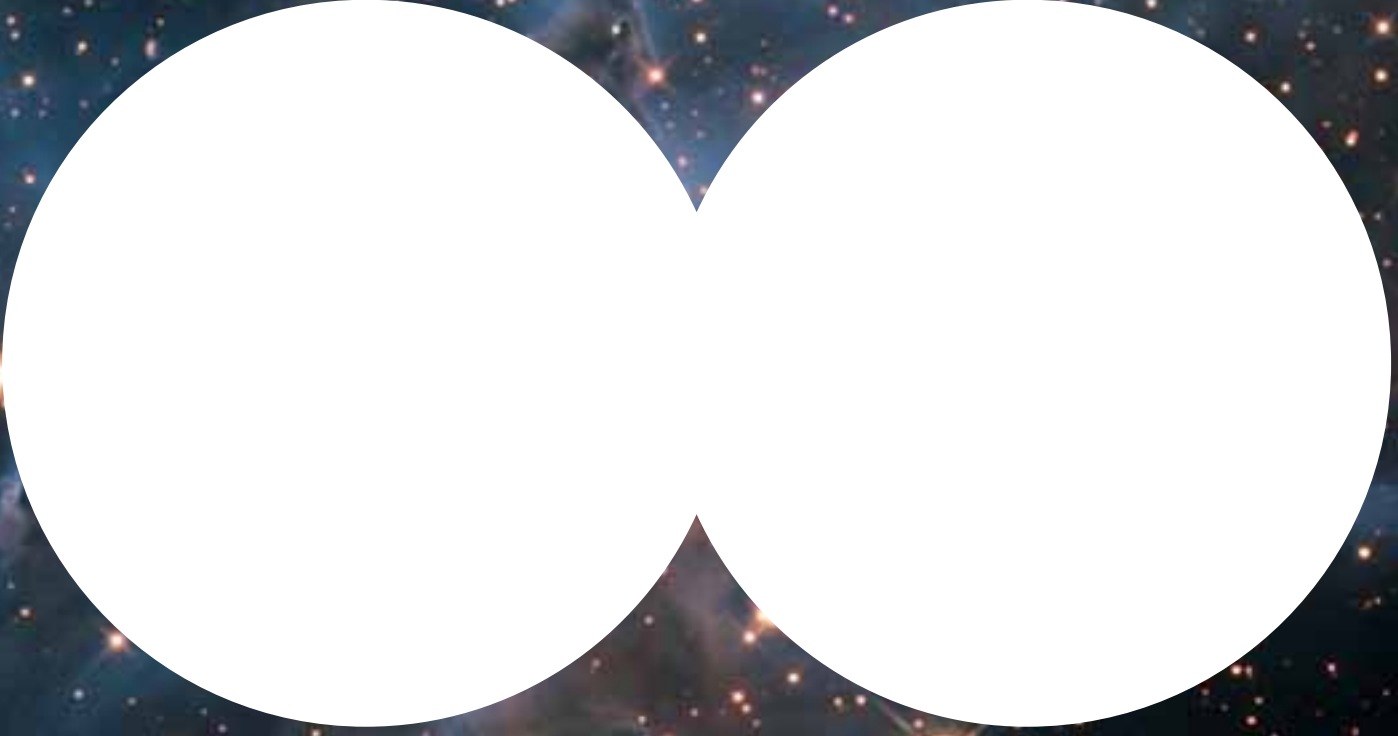
Arie van Bellen
Directeur ECP

Visie en duiding

Wat kunnen nieuwe ICT-ontwikkelingen voor een organisatie, een individu of de samenleving betekenen?

Het antwoord op deze vraag geeft inzicht in de waarde van ICT voor onze economie en samenleving en geeft tevens richting aan de continue ontwikkeling van ICT en de aanpassingen en oplossingen die hiervoor nodig zijn. ECP helpt de betekenis van ICT te duiden door zowel nationale als internationale

ontwikkelingen te volgen en te beïnvloeden, door nieuwe onderwerpen op de agenda te zetten van politiek en beleid, door nuance aan te brengen in (maatschappelijke) discussies en door partijen bijeen te brengen om kennis en visie uit te wisselen.

breng deze pagina tot leven met Layar

(Inter)nationale contacten en bezoeken

Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje bezocht op 28 maart 2012 het IT-beveiligingsbedrijf Fox IT in Delft, in zijn hoedanigheid van lid van de Raad van Advies van ECP. Eerst werd er gesproken over wereldwijde ontwikkelingen op het gebied van cybercrime en digitale spionage, de gevolgen voor de (informatie)maatschappij en hoe Nederland zich hierop voorbereidt. Vervolgens bezocht de Prins het cybercrime monitorcenter, het forensisch laboratorium en de ontwikkelruimte voor producten voor de bescherming van staatgeheimen. Ten slotte kreeg de Prins een demonstratie hoe criminelen in cyberspace hun verstoringe activiteiten uitvoeren.

② <http://goo.gl/jStaO>

In april heeft een **Turkse delegatie** onder leiding van het Ministerie van Veiligheid en Justitie een werkbezoek afgelegd met als onderwerp

'Cybercrime; policy, legislation and enforcement in the Netherlands', waarbij ECP bezocht is om hen te vertellen over de publiekprivate samenwerking in Nederland.

ECP nam deel aan de tweede **Digital Agenda Assembly** van Eurocommissaris Neelie Kroes op 21 en 22 juni in Brussel. Zij opende de Assembly door te wijzen op het voorspelde tekort van 700.000 IT-professionals in 2015 en ze riep op om veel meer aandacht te besteden aan digitale vaardigheden op alle niveaus. Roger Halbheer van Microsoft stelde dat cybercrime alleen effectief bestreden kan worden in een publiekprivate samenwerking. Katja Hoever van de Nederlandse politie vond dat er veel meer aandacht moest komen voor bewustzijn over veilig internetten op scholen. Het belang van interoperabiliteit van eLD systemen voor een veilige en betrouwbare digitale

interne markt werd eveneens benadrukt. Kortom: vele van ECP's speerpunten werden onderschreven.

In juni is een **Israëlische delegatie** op werkbezoek geweest bij ECP, die met name geïnteresseerd was in onze rol als Safer Internet Centre. Men wilde weten hoe ECP de voorlichting over veilig internet vormgeeft, hoe je een helpline opstart en wat het betekent om een hotline in te richten.

In november kwam de **Deense Directeur-Generaal Agentschap voor Digitalisering Lars Frelle-Petersen** op werkbezoek. In Denemarken werkt men aan een 100% digitale overheid, met de ambitie dat aanvragen en correspondentie met burgers en ondernemers altijd via internet lopen. Behalve dit willen de Denen ook in het onderwijs en de gezondheidszorg maximaal digitaal opereren. In 2015 zal dit 700 miljoen euro per jaar aan besparingen opleveren. Met drie keer zoveel inwoners, zou Nederland nog veel meer kunnen besparen. Frelle-Petersen

Nederlands Internet Governance Forum

Het Internet Governance Forum (IGF) is een jaarlijks terugkerend internationaal multistakeholderplatform voor discussie en afstemming rond de toekomst van internet. Het draagt bij aan een veilig, democratisch en stabiel internet door internationale kennisuitwisseling en samenwerking mogelijk te maken en te stimuleren. De zevende editie van het IGF vond van 6-9 november plaats in Baku, Azerbeidzjan, met als centraal thema: 'Internet Governance for Sustainable Human, Economic and Social Development'.

Binnen NL IGF werken het ministerie van Economische Zaken, SIDN en ECP samen om het belang van het mondiale Internet Governance Forum in Nederland breed te adresseren. NL IGF zorgt voor een goede inbedding van de uitkomsten van het IGF in het nationale beleid. Ook streeft het ernaar de Nederlandse stem in internationaal kader te laten horen en voor Nederland belangrijke thema's in het IGF in te brengen.

bezoekt met ECP Bertholt Leeftink, Directeur-Generaal Bedrijfsleven en Innovatie (EZ), en presenteerde de Deense casus later aan de leden van de Raad van Advies van ECP, ten kantore van de voorzitter VNO-NCW. Zijn boodschap werd overal zeer positief ontvangen. Voorts vonden er drie interviews plaats, met Trouw, Binnenslands Bestuur en iBestuur. ECP heeft belangrijke lessen getrokken uit het Deense voorbeeld over de randvoorwaarden voor een succesvolle overheid digitalisering. Deze worden in 2013 verder uitgedragen.

In **november**: deelname van **Linda Liukas**, de Digital Champion van Finland, aan het Jaarcongres ECP. Zij benadrukte in haar functie van Community Manager van Codecademy, com alom het belang van de kunst en kunde van het programmeren. Tijdens het Jaarcongres vertelde zij hoe zij vooral meisjes aanspoort en de mogelijkheden wil bieden om zich op het programmeerpad te begeven.

Activiteiten 2012

Berichtgeving via NL IGF website, de maandelijkse digitale update en sociale media.

Seminar *Mensenrechten in het digitale tijdperk* op 1 juni 2012; sprekers waren onder anderen Lionel Veer (Nederlandse mensenrechtenambassadeur) en Mariko Peters (Tweede Kamerlid GroenLinks).

Studenten Internet Debat op 28 september, de stem van jongeren mag in een debat over de toekomst van internet niet ontbreken!

NL IGF Event op 28 september, keynote Marietje Schaake (Europarlementariër D66) en workshops over onder andere cyber security, mensenrechten, privacy, notice & takedown.

Deelname aan het **Internet Governance Forum** in Baku, Azerbeidzjan van 6-9 november: deelname aan het Forum, organisatie Nederlandse delegatie en bijbehorend programma en organisatie van workshops over infrastructuur, cyber security en internetvrijheid.

Debriefingbijeenkomst IGF 2012, waar met de Nederlandse delegatie werd teruggeblikt op het afgelopen IGF. Wat hebben de deelnemers meegenomen voor hun dagelijkse praktijk? Wat is er voor nodig om ook naar een volgend IGF af te reizen en hoe overtuigen we nieuwe deelnemers?

Activiteiten 2013

Continuering berichtgeving middels NL IGF website, de maandelijkse digitale update en sociale media.

Diverse bijeenkomsten, waaronder een **studentendebat** en het **NL IGF Event 2013**, waar met diverse stakeholders wordt gepraat over hoe Nederland de toekomst van het internet ziet.

Samenstelling van een stevige goed voorbereide Nederlandse **multistakeholder-delegatie** voor het IGF 2013 in Indonesië, waarbij de nadruk ligt op wat Nederland wil uitstralen op het IGF.

Organisatie van tenminste één **workshop** op het IGF.

Digitale Agenda

In 2010 presenteerde Eurocommissaris Neelie Kroes het Europees beleid op het gebied van ICT en Telecom: de Digitale Agenda. Het beleidsplan benoemt randvoorwaarden voor slimme en duurzame groei:

- 1 Een Digital Single Market
- 2 Interoperabiliteit en normen
- 3 Vertrouwen en beveiliging
- 4 Snelle en ultrasnelle toegang tot het internet
- 5 Onderzoek en innovatie
- 6 Digitale geletterdheid, digitale vaardigheden en digitale inclusie
- 7 ICT als facilitator van maatschappelijke baten in de EU

ECP heeft jarenlange ervaring met het organiseren van publiekprivate samenwerking en informatie-uitwisseling rond de thema's die in dit beleidsstuk van de Europese commissie op de agenda staan. Vanuit haar neutrale positie en platformfunctie helpt ECP met de maatschappelijke doorvertaling van de agenda in Nederland, o.a. door inbreng te organiseren voor het verantwoordelijke departement, het ministerie van Economische Zaken. In 2012 ondersteunde ECP het ministerie van Economische Zaken door reacties vanuit het bedrijfsleven te verzamelen op verschillende beleidsinitiatieven uit de Nederlandse en Europese Digitale Agenda's.

Activiteiten 2012

In mei met de organisatie van een **rondetafelsessie** over de **Digitale Interne Markt** met het bedrijfsleven dat online zakendoet. In deze sessie werd te berde gebracht welke drempels er – naast juridische barrières – bestaan voor het Nederlandse bedrijfsleven, dat het online zakendoen over de grens bemoeilijkt.

In oktober met een **rondetafelsessie** over **Cloud Computing** met MKB-ondernemers en twee managers uit het onderwijs- en zorgveld, om input te verzamelen op de 'Handreiking Cloud Computing voor het MKB' van EZ. Die handreiking is een vertaling van de Europese en Nederlandse beleidsvoornemens om een bewust gebruik van cloud computing te stimuleren voor deze doelgroep.

Een grotere bijeenkomst in december over de **Europese Verordening eID** met leveranciers van eSignature en eID-oplossingen en andere belanghebbenden. Het ministerie van EZ informeerde daar deze partijen over de stand van zaken van dit Europese wetstraject en verzamelde bij hen input om mee te nemen in de onderhandelingen in Brussel. Deze bijeenkomst organiseerde ECP in samenwerking met het Platform Identity Management.

Activiteiten 2013

In 2013 gaat ECP opnieuw de **informatie-overdracht** naar Nederlandse bedrijven, intermediairs en andere relevante partijen organiseren over thema's uit de Digitale Agenda vanuit Europees perspectief. Omgekeerd zal die partijen ook om input worden gevraagd over wat hun inziens de gewenste inzet van Nederland zou zijn op thema's uit de Digitale Agenda. Een van deze sessies zal in Brussel plaatsvinden.

Daarnaast heeft het ministerie van EZ in de Digitale Agenda.nl aangekondigd dat Nederland zich voor de periode 2012-2015 zal inspannen om **meer** (buitenlandse) **ICT-gerelateerde investeringen** naar Nederland te halen. Dit initiatief zal worden versterkt door het te verbinden met het ECP-netwerk.

Des Indes Debatten

Voor de Premium Members van ECP organiseert het platform ieder jaar een aantal dinerbijeenkomsten in Hotel Des Indes. Doel is om in informele setting over interessante ICT-gereleerde onderwerpen van gedachten te wisselen. Hierbij is doorgaans een bewindspersoon of een andere persoon van maatschappelijke importantie aanwezig.

Op 19 maart was **mr. Arthur Docters van Leeuwen**, research fellow aan de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur, onze gast. Gediscussieerd werd over de stelling: "Bij grote ICT-projecten van de overheid ontstaan regelmatig problemen onder meer op het vlak van kostenoverschrijdingen, het tijdschema en privacy/beveiliging." Docters van Leeuwens advies was om grote ICT-projecten in eerste instantie op te zetten als 'gewone' complexe projecten en aan te geven aan welke condities het proces

moest voldoen om het te laten slagen. Daarbij verwees hij naar de Raines Rules van de regering-Clinton, criteria die destijds werden gebruikt bij het opstellen van het IT-budget.

4 www.ecp.nl/taal-cruciaal

Op 26 juni was in Des Indes onze gast **mr. Ivo Opstelten**, minister van Veiligheid en Justitie, en werd gediscussieerd over cybersecurity. De minister ging onder meer in op de activiteiten van het Nationaal Cyber Security Center. Ook benadrukte hij dat het niet primair de taak van de overheid is te waken over de veiligheid in cyberspace waar het gaat om het bedrijfsleven, dat daar maximaal zijn verantwoordelijkheid dient te nemen. De minister onderstreepte onder meer het belang van de Nationale Cyber Security Raad die de regering en het bedrijfsleven adviseert over veilig internet en andere ICT-toepassingen.

Op 21 augustus had een Des Indes Debat plaats met **Rijks-CIO mr. Maarten Hillenaar** die ook vorig jaar maart te gast was. Hij schetste de voortgang van de implementatie van het informatiseringsbeleid van het Rijk (i-Strategie) die voorspoedig verloopt. Uitgangspunt hierbij is dat de overheid verder moet digitaliseren, 'digitaal tenzij'. Hillenaar gaf voor het nieuwe kabinet drie speerpunten op het vlak van de overheids-IT aan: het volledig op orde krijgen van de basisregistratie, de veiligheid van digitale systemen, en de financiering.

Op 1 oktober werd in Des Indes gediscussieerd met **mevrouw Gerdi Verbeet**, oud-voorzitter van de Tweede Kamer. Het onderwerp was 'sociale media in de politiek', naar aanleiding van haar boek 'Vertrouwen is goed maar begrijpen is beter' over de invloed van de digitalisering van de samenleving op de democratie. Haar inleiding leest u hier.

5 www.ecp.nl/gerdi-verbeet

eHealth

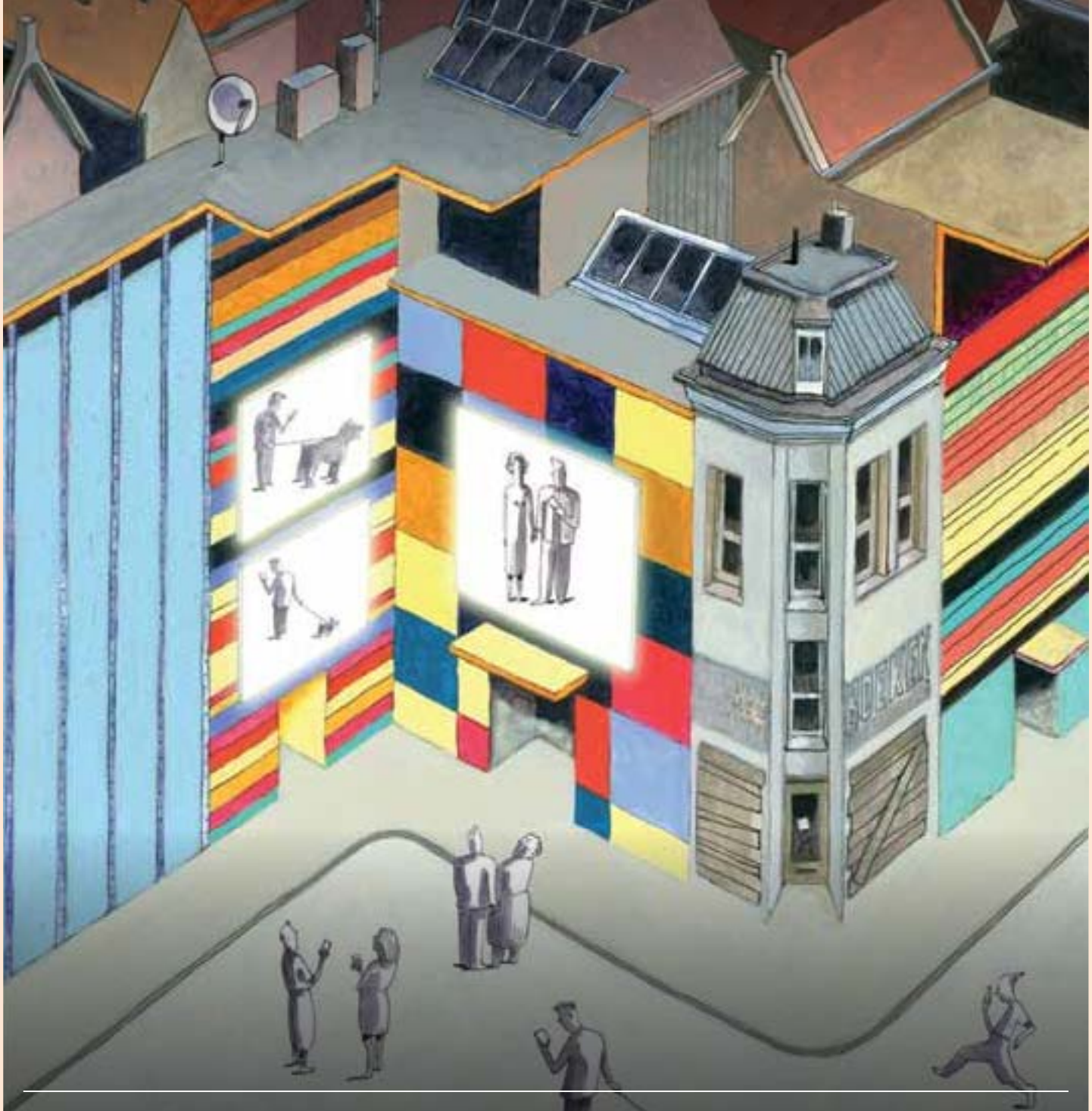
Aan het eind van haar kabinetsperiode als staatssecretaris van VWS, zag Marlies Veldhuijzen van Zanten aanleiding voor een informeel debat over de stagnatie van eHealth ontwikkelingen in de care. Reden was dat ze graag meer vat wilde krijgen op de elektronische communicatie in de (langdurige) zorg. Op dat moment ervoer ze het geheel van ontwikkelingen als een figuurlijke 'hap in een suikerspin' (als je er in bijt, blijft er eigenlijk niets over). Bovendien zijn de kosten voor langdurige zorg op termijn niet meer houdbaar. Voor werkgevers betekent dat een materiële zorg.

Activiteiten 2012

Om meer inzicht te krijgen, te zorgen voor betere duiding en aanknopingspunten voor toekomstig beleid te zoeken heeft ECP op 27 augustus dit eHealth debat georganiseerd. Een boeiend gezelschap van experts was hiervoor bij elkaar. De avond werd afgesloten met de **gezamenlijke intentie bepaalde doorbraken te formuleren** en met een aantal ambassadeurs samen te werken, eventueel met het oog op een platform eHealth care in de zorg. Hiervoor is nodig dat er aan de slag gegaan wordt met de definitiebepaling (scope), het ordenen, het aanpakken van de eHealth-vergoedingen in het primaire pakket, het herijken van prikkels en het ontschotten van de diverse subsidiepotten.

Activiteiten 2013

ECP wil graag het voortouw nemen voor een **samenwerkingsverband** waar publiekprivaat wordt samengewerkt. eHealth kan niet los gezien worden van alle ontwikkelingen waar de informatiesamenleving in zijn geheel voor staat, zoals (open)standaarden, privacy, IT security, digivaardige burgers, professionals en beslissers. Allemaal thema's waar ECP actief op opereert en waardoor eHealth goed past binnen het platform.

De transformerende kracht van ICT

Op 19 december verscheen het negende deel van de serie 'Jaarboek ICT & Samenleving'. Centraal in deze publicatie staat de vraag wat ICT teweeg brengt aan veranderingen in het privéleven van burgers, in het onderwijs, de gezondheidszorg, overheidsbeleid, de werkomgeving

en welke impact de toepassing van ICT heeft op economische processen. Er ontstaan nieuwe vraagstukken. Het oplopend energiegebruik van internet, milieuvervuiling, privacybescherming en bedrijfsspionage veroorzaken maatschappelijke problemen. Complete sectoren staan onder druk: reisbureaus,

muziekwinkels en boekwinkels. Auteurs uit de wereld van technologie, wetenschap en beleid, verbonden aan ECP, belichten in het jaarboek deze transformerende kracht van ICT, een technologie die de wereld verandert in richtingen die we niet altijd kunnen voorzien of overzien. Het Jaarboek ICT & Samenleving wordt uitgegeven door Media Update Vakpublicaties, in samenwerking met ECP en Digivaardig & Digiveilig.

Raad van Advies ECP 2012-2013

**Z.K.H.
De Prins van Oranje**

R.H.L.M. van Boxtel
Voorzitter
Raad van Bestuur Menzis

E. Blok
CEO Koninklijke KPN

L.C. Brinkman
Voorzitter
Bouwend Nederland

W.J. Deetman
(tot 01-01-2013)
Lid Raad van State

H. van Dorenmalen
Algemeen directeur
IBM Nederland BV

D.M. van Gorp
Universiteit Nyenrode,
Directeur Institute for Competition

D. Karsten
General manager
European Broadband Operations,
Liberty Global

F.K. De Moor

Bestuursvoorzitter
Macintosh Retail Group

E.H.Th.M. Nijpels

Bestuursvoorzitter
Thuiswinkel.org

K.J. Noordzij

SuaFortiter Management BV

A.H.G. Rinnooy Kan

(tot 01-01-2013)

Hoogleraar
Universiteit van Amsterdam

T. Rinsema

Algemeen directeur
Microsoft Nederland

F. Sijbesma

Voorzitter
Raad van Bestuur DSM

R.A. Steenvoorden

CIO
Rabobank Nederland

B.E.M. Wientjes

Voorzitter
Vereniging VNO-NCW

G.H.N.L. van Woerkom

Hoofddirecteur
ANWB

Veiligheid en vertrouwen

Een veilige, open en betrouwbare infrastructuur is essentieel voor de ontwikkeling van onze economie en samenleving.

Een veilige, open en betrouwbare infrastructuur is essentieel voor de ontwikkeling van onze economie en samenleving. Een hoge mate van (maatschappelijke) weerbaarheid, continuïteit van de ICT-infrastructuur en voldoende kennis over het veilig kunnen gebruiken van ICT zijn van belang om het vertrouwen op peil te houden.

Digiveilig is het onderdeel van het koepelprogramma Digivaardig & Digiveilig dat zich richt op het vergroten van digitale veiligheid door in te zetten op het vergroten van bewustwording bij burgers, overheid en bedrijfsleven (bewustwording) en publiek-private samenwerking om digitale veiligheid te verbeteren (Platform Internetveiligheid). Het programma Digivaardig & Digiveilig wordt gesteund door het ministerie van

Economische Zaken, de Europese Commissie en diverse bedrijven (CA-ICT, IBM, KPN, NVB, SIDN, UPC en Ziggo).

Frank Heemskerk heeft als voorzitter van ECP en namens de eindgebruiker en het MKB zitting in de Cyber Security Raad. Deze Raad is in juni 2011 geïnstalleerd en adviseert de regering en het bedrijfsleven over ontwikkelingen rond digitale veiligheid. In de Raad zitten vertegenwoordigers uit de publieke en private sector en wetenschap. De installatie van de Raad was ook de opmaat voor een Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) dat vanaf 1 januari 2012 operationeel is.

breng deze pagina tot leven met Layar

Meldknop.nl: nu één digitaal loket voor jongeren met online problemen

Veel kinderen en jongeren weten zich geen raad als hen iets vervelends overkomt op internet. De problemen lopen uiteen van roddelen en pesten tot identiteitsfraude en seksueel misbruik. Hier komt nog eens bij dat veel jongeren zich vaak onterecht zelf de schuld geven van deze problemen. Meldknop.nl maakt het voor de jongeren gemakkelijker om contact te zoeken met de juiste instanties en verlaagt zo de drempel naar aangifte en hulp bij problemen op internet.

Uit het onderzoek *Verst(r)ikt in het net* (2012) van Digivaardig & Digiveilig blijkt dat veel jongeren bij het internetten tegen kleine en grotere ongemakken aanlopen. Meldknop.nl biedt hulp: jongeren vinden er informatie en tips om hun probleem zelf op te lossen, en vinden er bijvoorbeeld ook hoe en wanneer je aangifte kunt doen bij de politie en wat je daarvoor nodig hebt. Daarnaast staan op de site contactgegevens van instanties die hen verder kunnen helpen bij het oplossen van hun probleem.

Meldknop.nl kan ook als icoon in een internetbrowser van een computer gezet worden. Bijvoorbeeld in Internet Explorer, Mozilla Firefox of Safari. Met één druk op de knop komen jongeren die gebruik maken van deze computer op Meldknop.nl en daar vinden zij direct hun weg naar hulp in vervelende situaties. Minister Ivo Opstelten van Veiligheid en Justitie lanceerde Meldknop.nl samen met jongeren op Safer Internet Day op 7 februari 2012. Meldknop.nl is een initiatief van Digibewust, Meldpunt Kinderporno op Internet/Helpwanted.nl, Kindertelefoon, Pestweb, Vraaghetdepolitie.nl en Meldpunt Discriminatie Internet. Twitter: @meldknop

6 www.meldknop.nl

Platform Internetveiligheid (PIV)

ECP acteert sinds 2009 als onafhankelijk gastheer van het Platform Internetveiligheid. Hierin werken de ministeries van Economische Zaken en Veiligheid & Justitie samen met marktpartijen. Het platform levert een structurele bijdrage aan het verbeteren van de veiligheid voor de internetgebruiker. Het PIV doet dit in werkgroepen als *Notice & Takedown* (beheer en evaluatie van de NTD-Code), *Botnets* (verbetering van detectie en bestrijding van botnetbesmettingen), *Hotspots* (beveiligingseisen en voorlichting).

Activiteiten 2012

De werkgroep **Hotspots** heeft in 2012 de risico's van wifi/hotspots in kaart gebracht en geïnventariseerd hoe groot die risico's zijn. Ook zijn mogelijke oplossingen aangereikt, zodat een afweging gemaakt kon worden in prioritering.

Vanuit de werkgroep **Botnets** is met een achttal partijen (KPN, SIDN Solcon, Tele2, UPC, XS4all, Zeelandnet, Ziggo) **Abuse IX** opgericht, een vereniging om de informatievoorziening over botnets en ander misbruik in Nederland te verbeteren door data over botnetbesmettingen vanuit verschillende bronnen op een centraal punt te verzamelen en te correleren. De officiële lancering van Abuse IX vond plaats op 24 oktober.

De werkgroep **Notice and Takedown** heeft ook in 2012 zorggedragen voor het beheer en de evaluatie van de NTD-Code en heeft input geleverd op internationale consultatierondes en initiatieven die met *notice and takedown* te maken hebben.

Activiteiten 2013

Naast voorzetting van de activiteiten in bovengenoemde bestaande werkgroepen wordt in 2013 extra aandacht besteed aan **privacy, veilige hard- en software** en de nationale doorvertaling van de **CEO Coalition aanbevelingen**.

Privacy

De hoeveelheid digitaal beschikbare data groeit exponentieel. Steeds meer gegevens van burgers en bedrijven staan in steeds meer databases, die vaak via het web toegankelijk zijn. Bij gebrekkige bescherming van die gegevens kunnen deze toegankelijk zijn voor derden. Ongeautoriseerde inzage in persoonsgegevens of gevoelige bedrijfsgegevens is ongewenst, helemaal als dit leidt tot misbruik van die gegevens.

Zorgen over oneigenlijke toegang tot en gebruik van persoons- en bedrijfsgevoelige data zijn de laatste jaren toegenomen. Het is voor bedrijven en overheden in toenemende mate van belang om transparant te zijn over de omgang met gevoelige informatie en om aan te kunnen tonen dat zij op verantwoorde wijze omgaan met die informatie. Aan privacy kleven veel aspecten, waarvan op dit moment nog onvoldoende uitgekristalliseerd is hoe we daar als maatschappij mee omgaan. Dat betekent dat zowel bedrijfsleven, overheid als maatschappij hier nog lerende zijn. Er valt veel winst te behalen door in een publiekprivate setting kennis te delen en in gezamenlijkheid naar oplossingen te zoeken. ECP heeft daar ook het afgelopen jaar aan bijgedragen.

Activiteiten 2012

Seminar Privacy Europa in Beeld (110 deelnemers) waarin de nieuwe Europese data-protectieverordening werd geduid, met o.a. de European Data Protection Supervisor en de plv. directeur van de directie Telecom van het ministerie van Economische Zaken. Conclusie: de nieuwe Europese wetgeving is nog onvoldoende uitgewerkt en niet goed toe te passen door organisaties die persoonsgegevens verwerken.

7 www.ecp.nl/seminar-privacy-europa

Brainstorm **Innovatie en privacy** met deskundigen en bij het onderwerp betrokken deelnemers over de balans tussen innovatie en privacy.

ECP was kennis- en mediapartner van het **Webwereld Nationaal Privacy Debat**.

Debat over Positief profileren & Privacy met het CIO-Platform, waarbij ongeveer honderd deelnemers debatteerden over de balans tussen het innovatief gebruik van persoonsgegevens en een verantwoorde omgang met persoonsgegevens (NS en Microsoft), de bescherming van de privacy van de klant in het belang van het bedrijf zelf (Heineken en Post NL) en het principe van privacy by design (TNO en PI Lab).

Tek Tok late night IT talkshow met en over de eindgebruiker (150 deelnemers); over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in onze informatiesamenleving: op internet, mobieltjes, smart cards, profielen, en bewuste omgang met je eigen gegevens, het volgen van surfgedrag en het opbouwen van profielen door adverteerders, identiteitsfraude e.d. Bijdragen werden geleverd door o.a. de DigiRaad, de DDMA, Peter Olsthoorn en TomTom. Informatie en video op

8 www.tektok.nl

Privacysessie op Jaarcongres ECP (130 deelnemers) over de omgang met persoonsgegevens en het belang van het beschermen van de privacy van de klant in het belang van het bedrijfsleven. Met visie van ECP, een interview (door Brenno de Winter) met KPN over hun nieuwe beleid t.a.v. omgang met klantgegevens en de voorzitter van de Commissie Privacy van Nederland ICT over de visie van de branchevereniging op privacy. Deze sessie vond plaats in het kader van iPoort.

Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem Alexander ging tijdens het Jaarcongres in gesprek met jongeren van de **DigiRaad** over veilig internetten.

9 www.ecp.nl/de-prins-van-oranje

Sessie met TNO over ePrivacy op het Telecom Time congres in december.

Activiteiten 2013

ECP wil in 2013 de lessen uit bovenstaande activiteiten trekken en vervolgens het onderwerp verder oppakken vanuit de overtuiging dat het in het belang van bedrijven en overheden is om een **goed privacybeleid** te hebben om zo een **vertrouwensband** met klant en burger op te bouwen. Daarbij moet de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van klanten en burgers integraal onderdeel van innovatie zijn.

Dit wordt o.a. geconcretiseerd onder auspiciën van het Platform Internetveiligheid, waarin ECP nieuwe activiteiten gaat opzetten, coördineren en uitvoeren. Daarmee wordt onder andere beoogd om kennisopbouw en -deling tussen toezichthouders en bedrijven met betrekking tot privacyvraagstukken te faciliteren, zodat een verantwoorde omgang met **privacy meteen vanaf de eerste fase van de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten wordt ingebouwd**. Bijkomend doel is stimulering van de **transparantie** van de markt naar de eindgebruiker toe (o.a. privacyvoorwaarden en cookiebeleid).

Uit onderzoek blijkt dat slechts **33%** van de MKB-bedrijven goed heeft nagedacht over beveiliging en dat **25%** te maken heeft met beveiligingsincidenten.

Beschermjebedrijf.nl biedt MKB'ers een check op hun digitale beveiliging

Om bedrijven te helpen hun digitale beveiliging op orde te brengen is www.beschermjebedrijf.nl ontwikkeld. Op deze site kunnen ondernemers een quick scan doen. Na het invullen van deze scan krijgt de ondernemer een persoonlijk stappenplan met actiepunten. Daarnaast vertellen ondernemers op de site over voorbeelden uit de praktijk en zijn er tools en tips te vinden.

Beschermjebedrijf.nl werd op 15 november 2012, tijdens het Jaarcongres ECP, gelanceerd door Hans Biesheuvel, voorzitter MKB Nederland. De website is een initiatief van ICT-branchevereniging Nederland ICT en de website is tevens onderdeel van het programma Digivaardig & Digiveilig. **10** www.beschermjebedrijf.nl

Je wachtwoord: maak het niet te makkelijk

De helft van de Nederlanders gebruikt nog steeds makkelijk te kraken wachtwoorden ter bescherming van hun privacy en apparatuur zoals laptops en tablets. Hoewel 1 op de 10 Nederlanders wel eens is gehackt, blijven voor de hand liggende wachtwoorden als de eigen naam, naam van de kinderen of huisdier of een bijzondere datum zoals een huwelijk of geboorte onverminderd populair. Er zijn zelfs nog mensen die zich veilig voelen met simpele wachtwoorden als wachtwoord, welkom

of 123. In geval van een hackaanval is de grootste angst dat hackers toegang krijgen tot bankgegevens en saldo. Dit blijkt uit onderzoek van MeMo2 in opdracht van Digibewust onder 760 Nederlanders ter gelegenheid van de campagne 'Je wachtwoord: maak het niet te makkelijk'. Deze campagne wordt gevoerd met posters inabri's in het straatbeeld, radiospots en online banners.

11 www.jewachtwoord.nl

Hoe sterk is jouw wachtwoord?

Test het op: www.jewachtwoord.nl
Een sterk wachtwoord is niet zomaar te raden en is moeilijk te kraken!

- Een veilig wachtwoord is lang en bestaat uit met minimaal 8 tekens
- Een veilig wachtwoord is altijd een combinatie van (hoofd)letters, getallen én bijzondere tekens
- Moeite met onthouden? Bedenk een 'onvergetelijke' zin
- Gebruik nooit voor de hand liggende woorden of reeksen (bv. 123)
- Gebruik (veel) verschillende wachtwoorden
- Verander je wachtwoord(en) vaak, zeker wanneer een website van een bedrijf is gehackt
- Sla wachtwoorden niet op

Publieksvoorlichting

Digitale veiligheid en digitaal bewustzijn zijn randvoorwaarden voor het vertrouwen in en de acceptatie van innovatie. Met het programma Digivaardig & Digiveilig investeren overheid en bedrijfsleven gezamenlijk in het versterken van een veiligere digitale omgeving en digitaal bewustzijn.

In het afgelopen jaar is een samenwerking tot stand gekomen met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) en de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV). Die samenwerking heeft heel concreet vorm gekregen in een partnerschap tijdens de campagne Alert Online.

Een effectieve en efficiënte verdeling van taken versterken elkaar door goede samenwerking en afstemming: NCSC/NCTV richt zich met name op overheid, vitale sectoren en incident response; Digivaardig & Digiveilig neemt de eindgebruiker en het MKB voor haar rekening en werkt aan de pro-actieve bewustwording van deze doelgroepen met handvatten en tools.

Onderzoek Digibewust, 'Deur wagen-wijd open voor hackers!':

- 1 op de 10 Nederlanders is wel eens gehackt
- Bijna **maandelijks** digitale inbraken (LinkedIn, Babydump, ...)
- Veel mensen gebruiken één wachtwoord voor meerdere sites (**66%**)
- Bijna **een derde** wisselt zijn of haar wachtwoord nooit
- **63%** van de wachtwoorden bestaat uit 10 of minder karakters
- Slechts **48%** van de wachtwoorden bevat een speciaal teken (zoals @*+!#)
- **53%** van werkend Nederland heeft wachtwoordenbeleid op het werk

Activiteiten 2012

Publieksvoorlichting was er het afgelopen jaar door de volgende campagnes: **Wachtwoordencampagne.** Tijdens de Alert Online campagne, die van 12 tot en met 22 november 2012 plaatsvond, is onder de vlag van Digibewust een wachtwoordencampagne gestart. De reeks incidenten, of consequenties daarvan, in het afgelopen jaar konden vaak herleid worden tot onzorgvuldig wachtwoordgebruik. Onderzoek naar het gebruik van wachtwoorden bevestigt dat consumenten en het MKB nog lang niet goed genoeg met wachtwoorden omgaan. '**Je wachtwoord, maak het niet te makkelijk**' is de slogan van radiospots, op banners en inabri's die verwijzen naar een website waarop tips voor een sterk wachtwoord worden gegeven, maar waar je ook de 'kraaktijd' van je wachtwoord kunt testen.

Beschermjebedrijf.nl is tijdens het Jaarcongres van ECP op 15 november, ook tijdens de Alert Online campagne, gelanceerd: een praktische website voor het MKB van Nederland ICT in samenwerking met Digivaardig & Digiveilig

Digibewust.nl is eind van de zomer online gegaan en biedt eindgebruikers handvatten om veilig te internetten.

Samenwerking Mediawijzer.net. Dit expertisecentrum voor mediawijsheid (2008) heeft tot doel mensen bewust, kritisch en actief om te laten gaan met (digitale)media. Ruim 550 organisaties op het gebied van mediawijsheid zijn bij Mediawijzer.net aangesloten. Het centrum wordt geleid door vijf organisaties: het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, ECP, Kennisnet, het NTR en het Sector Instituut Openbare Bibliotheken. ECP zorgt onder andere voor een goede coördinatie tussen activiteiten op het gebied van mediawijsheid en het programma Digivaardig & Digiveilig (zie pag. 36).

Activiteiten 2013

Voor 2013 wordt ingezet op verschillende voorlichtingsactiviteiten rondom actualiteiten of op advies van het Platform Internetveiligheid of het Nationaal Cyber Security Centrum. Een vervolg op Alert Online staat al in de steigers.

12 www.alertonline.nl
13 www.digibewust.nl

Safer Internet Center Nederland

ECP/Digivaardig & Digiveilig fungeert in Nederland als nationaal Safer Internet Center dat zich richt op veilig internet voor kinderen/jongeren en hun opvoeders. Het programma krijgt hiervoor financiële ondersteuning vanuit het Safer Internet Program van DG CONNECT van Eurocommissaris Kroes. Samen met andere Europese Safer Internet Centers participeert Digivaardig & Digiveilig in het INSAFE Netwerk. Hier vindt kennisuitwisseling plaats en worden activiteiten ontplooid op het gebied van online veiligheid voor jongeren.

ECP/Digivaardig & Digiveilig werkt in deze rol samen met het Meldpunt Kinderporno op Internet en met het Europese EU Kids Online, dat continu onderzoek doet naar de veiligheidservaring van jonge internetgebruikers, en dat in Nederland gecoördineerd wordt door het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Activiteiten 2012

Safer Internet Day op 7 februari: de nationale en internationale dag waarin aandacht voor het thema veilig internet voor jongeren. Ruim 500 jeugdhulpverleners, vertrouwenspersonen, mediacoaches etc. namen deel aan het **symposium Kinderen, seks en internet** en bezochten de tentoonstelling Newkidson-theweb.nl waar jongeren via filmpjes een kijkje gaven in hun digitale keuken.

Lancering Meldknop.nl: Eurocommissaris Kroes heeft bedrijven en nationale overheden opgeroepen zich in te zetten voor een *help- of report button* op internet. Hiermee kunnen kinderen die iets vervelends tegenkomen of meemaken doorgeleid worden naar instanties waar ze dat kunnen melden of hulp kunnen krijgen. In ons land heeft Digivaardig & Digiveilig in februari 2012, in samenwerking met de Kindertelefoon, Meldpunt Kinderporno / Helpwanted.nl, Pestweb, het Meldpunt Discriminatie en Politie (met vraagthedepolitie.nl) zo'n meldknop gelanceerd. Meldknop.nl staat nu op de lijst van Europese *Best Practices* voor *reporting tools*. (zie pag. 22)

Brochure over Digitaal pesten: over hoe hiermee om te gaan, thuis en op school.

Deelname aan de **CEO Coalition**: door de Europese Commissie opgezet in december 2011 om internet een betere plek voor kinderen te maken. In de werkgroep *Reporting tools* worden de ervaringen en keuzes rondom de totstandkoming van Meldknop.nl gedeeld.

De DigiRaad: raad voor en door jongeren over veilig internetten, heeft een aantal werkbezoeken afgelegd, bijgedragen aan de ontwikkeling van Meldknop.nl, geparticipeerd in het Safer Internet Forum van de EU, de Europese Summer School in Roemenië en een oproep aan het nieuwe kabinet gedaan om veilig internet een verplicht onderdeel te laten zijn op school. Ook dit jaar maakten zij weer items voor de Disney XD experimententour over nieuwe media met een bereik van ruim 1 miljoen kinderen.

16 www.digiraad.net

Bijeenkomsten Insafe Netwerk. In Sofia, Cyprus, Boedapest en tijdens het Safer Internet Forum in Brussel is het Insafe netwerk bij elkaar gekomen om te praten over internetkwesties, variërend van veilig internet voor kinderen en het gebruik van mobiele telefoons, tot het blokkeren van illegale beelden, leeftijdsclassificaties en sociale netwerken.

Activiteiten 2013

De jaarlijkse internationale **Safer Internet Day**: vindt in 2013 plaats op 5 februari. Het thema voor dit jaar is **'Rights and Responsibilities'** met als slogan **'connect with respect'**. De Nederlandse activiteiten op deze dag zijn te vinden op 16 www.saferinternetday.nl

In 2013 zal vooral uitvoering gegeven worden aan de resultaten die door de **CEO Coalition**, onder leiding van Eurocommissaris Kroes, geboekt zijn.

De digitale keuken van kinderen en tieners

- **Newkidsontheweb.nl** informatie voor ouders, kinderen, docenten en andere opvoeders
- Wat doen kinderen zoal op internet?
- Wat zijn leuke en minder leuke ervaringen?
- Hoe ga je als ouders om met zaken als sociale media, ongewenste chatcontacten en gaming?

Adil verstuurt 100 tweets per dag. Jasmijn kletst met haar vriendinnen via Hyves. Wilma wordt verliefd via internet en Nando van dertien begint een online bedrijf. Hun digitale avonturen en belevenissen en die van vier andere kinderen zijn te vinden op newkidsontheweb.nl. Zij vertellen op www.newkidsontheweb.nl over hun online leven terwijl deskundigen bijpassend advies geven over opvoeden en internet.

Diverse brochures voor ouders met thema's; *Digitaal pesten*, *Verliefd op internet*, *Mijn kind op internet* of *Mijn puber en internet*.

De video's en brochures zijn ontwikkeld door stichting Mijn Kind Online en zijn tot stand gekomen met financiële ondersteuning van Digivaardig & Digiveilig. Sinds 2010 zijn ruim 75.000 fysieke brochures verspreid via scholen en bibliotheken. Alle brochures zijn te vinden op

 www.newkidsontheweb.nl

Bestuur ECP 2012-2013

F. Heemskerk
voorzitter
(tot 01-03-2013)

Lid Raad van Bestuur
Royal Haskoning DHV

I. Bussemaker
(per 01-01-2013)
Rabobank

M.A. Esseboom
IBM Nederland BV

E.F. Fledderus
(per 01-01-2013)
TNO

G.B.J. Hartsink
(tot 01-07-2012)
ABN Amro bank

J. Huigen
Koninklijke KPN NV

E. Huizer
(tot 01-01-2013)
Surfnet BV

L.M.N. Kroon
waarnemer
Ministerie van Economische Zaken

F.E. van Paassen
penningmeester
Koninklijk NIVRA, Deloitte

F.L.J. van der Plas
Raad Nederlandse Detailhandel,
Macintosh Retail Group

F.Z. Szabó
vicevoorzitter
Capgemini Nederland BV

R.M. Verbeek
CIO Platform

S.J. Verweij
VNO-NCW

Vaardig- heden

ECP voert het programmabureau van het publiek-private programma Digivaardig & Digiveilig.

Voorzitter van het programma is Tineke Netelenbos, die ook is aangesteld door Neelie Kroes als Digital Champion in Nederland om het belang van digivaardigheden in eigen land en in Europees verband te benadrukken. Doel van het programma is de digitale vaardigheden van de Nederlandse beroepsbevolking te vergroten om zo het innovatievermogen van en de arbeidsproductiviteit voor de Nederlandse economie te stimuleren. Een tweede doel is het vergroten van de digitale veiligheid en gebruikers te voorzien van informatie die een gerechtvaardigd vertrouwen in ICT en internet mogelijk maken. Speerpunten zijn het verbeteren van digitale vaardigheden van werkenden in (top-) sectoren, van ondernemers en ICT-professionals en het verbeteren van het imago van het ICT-vak, alsmede het bieden van concrete

handvatten aan eindgebruikers om hun digitale veiligheid te vergroten. Daarnaast werkt Digivaardig & Digiveilig samen met onder andere Stichting Lezen en Schrijven om de digitale basisvaardigheden in Nederland te bevorderen. Het programma Digivaardig & Digiveilig wordt gesteund door het ministerie van Economische Zaken, de Europese Commissie en diverse bedrijven (CA-ICT, IBM, KPN, NVB, SIDN, UPC en Ziggo).

.....
breng deze pagina tot leven met Layar

Ruim 1 miljoen Nederlanders niet of nauwelijks online

De campagne *Je bent nooit te oud om te leren* richtte zich op de ruim één miljoen Nederlanders die niet of nauwelijks online zijn, evenals op de 20 tot 25 procent van de bevolking die internet slechts sporadisch gebruikt. Het maatschappelijk belang om deze groep Nederlanders te helpen toegang te krijgen tot de digitale wereld is groot. Zo zullen voor 90 procent van alle banen digitale vaardigheden

binnen afzienbare tijd een vereiste zijn. De campagne werd gelanceerd tijdens de Europese Get online week die eind maart 2012 plaatsvond in vijftig landen. De campagne is gevoerd door Digi-vaardig & Digiveilig samen met vele partners: KPN, IBM, Microsoft, NVB, NVPI, SIDN, UPC, Ziggo, HCC, Senior-Web, St. Lezen en Schrijven, UWV, SIOB, Rabobank, Google, Sanoma Digital, ABN AMRO en ING.

Samen met groep zes van openbare basisschool de Burght uit Amsterdam gaf Tineke Netelenbos het startschot voor de campagne *Je bent nooit te oud om te leren.....*

Centraal in de campagne stond het telefoonnummer van de helpdesk, waar mensen met vragen terecht konden en 'vooruit' geholpen werden als ze even niet meer wisten hoe ze bepaalde eenvoudige handelingen op de PC moesten uitvoeren.

18 www.aardigidigivaardig.nl

Basisvaardigheden

Behalve de activiteiten ontplooid voor de bovenste lagen van de eSkills-piramide (de beroepsbevolking) heeft Digivaardig zich met name de afgelopen vier jaar gericht op de onderste lagen van de piramide: de digitale vaardigheden van de gehele bevolking met de nadruk op diegenen die buiten de boot dreigen te vallen zoals, ouderen, werklozen en lagere inkomensgroepen. De activiteiten gericht op deze doelgroepen worden geborgd voor de komende jaren. Hierover is Digivaardig in overleg met de ministeries van OCW, SZW en BZK.

Klikentik Online beginnerscursus **AardigDigivaardig**; voor enigszins gevorderden

- **15.000** digibeten geholpen via flyers op maat, huis aan huis bladen, regionale radio, telefonische- en Internet helpdesk.
- **15 miljoen** mensen bereikt via radiospotjes en activiteiten van de partners

Activiteiten 2012

De **Maatschappelijke Digistage**: dit project richtte zich in 2012 op het vergroten van de digitale vaardigheden van werkzoekenden en mensen die re-integreren. Zij kunnen hiermee hun arbeidsmarktpositie verbeteren en daarnaast hun toegang tot de arbeidsmarkt vergroten. Hier is onder meer samengewerkt met UWV Werkpleinen, bijstandskolletten van gemeentes, re-integratiebureaus en andere intermediairs. De activiteiten hebben zich vooral gericht op de digitale basisvaardigheden en de doorverwijsstructuur waar digibeten hun vaardigheden kunnen bijspijkeren via cursussen in de bibliotheek of elders. Het aspect bijscholing op de juiste digitale vaardigheden in diverse sectoren heeft in 2012 aandacht gekregen in de aanpak die gericht is op de beroepsbevolking.

Aardig Digivaardig: een online trainingsmodule gericht op het verbeteren van digitale vaardigheden.

'Je bent nooit te oud om te leren.....'

Tijdens de Europese Get Online Week startte Digivaardig & Digiveilig de campagne *Je bent nooit te oud om te leren*. Deze campagne is gevoerd om nieuwe onliners en nonliners beter aangesloten te krijgen op het internet en hen zo maximaal te laten profiteren van de voordelen die het internetnet biedt.

MIA, Mijn Internet Assistent: de online Avatar die digibeten op weg helpt op het internet is in 2012 ondergebracht bij de stichting MIA Helpt!

Activiteiten 2013

Project werkzoekenden: Het vergroten van de digitale basisvaardigheden van werkzoekenden en mensen die re-integreren. Zij kunnen hun arbeidsmarktpositie verbeteren en daarnaast hun toegang tot de arbeidsmarkt vergroten door hun digitale vaardigheden te verbeteren, aangezien in de meeste beroepen digitale basisvaardigheden nodig zijn.

Mediawijzer

Kinderen en jongeren groeien op met TV, internet, social media, games en mobieltjes. Deze mediasamenleving biedt hen ongekeken mogelijkheden. De jeugd lijkt mediawijs (kritisch en bewust) maar gebruikt niet altijd alle mogelijkheden en onderschat hun mediagedrag. Mediawijzer.net (zie pag. 27) organiseert daarom elk jaar de Week van de Mediawijsheid. Een week waarin de mediawijsheid

van de jeugd tussen de 10-14 jaar centraal staat en de rol die ouders en school daarbij kunnen spelen. Je hebt competenties nodig, van kennis, vaardigheden tot houding, om actief en bewust deel te kunnen nemen aan de mediasamenleving. Samen met experts heeft Mediawijzer.net, tien mediawijsheid competenties vastgesteld in één omvattend model. www.mediawijzer.net/competentiemodel

Meer dan 2000 groepen 7 en 8 van het basisonderwijs deden in de Week van de Mediawijsheid mee aan MediaMasters 2012. MediaMasters is een spannende en levensechte media-ervaring om op een toegankelijke en simpele manier mediawijsheid in het onderwijs te integreren. In deze editie van MediaMasters stonden leerlingen voor een nieuwe uitdaging: het redden van een redactie. Met hulp van ouders, leerkrachten en bibliotheken

ervoeren ze tijdens de Week van de Mediawijsheid de kansen van media, maar hadden ze ook een kritische blik nodig. Ze moesten overleggen, samenwerken, media maken en interpreteren. Doorzettingsvermogen en creativiteit zorgden ervoor dat alle leerlingen slaagden voor MediaMasters 2012 en aan het eind van de Week hun Media-Master-diploma kregen uitgereikt.

Media Ukkie Award

Peuters en kleuters groeien op in een steeds meer gemedialiseerde samenleving. Hoe kunnen ouders de positieve kanten benutten en waar moeten ze bijsturen en opletten. In de Maand (mei) van de Mediaopvoeding werden de Media Ukkie Awards uitgereikt. Concrete media-opvoedtips voor ouders van peuters en kleuters zijn te vinden op

21 www.mediaukkie.nl

Winnende App:
Jop gaat slapen (Heppi)

Winnende Website:
Nijntje

Winnende tv programma:
Sesamstraat

Digitale vaardigheden voor ondernemers

In Nederland valt slechts drie op de duizend ondernemingen buiten het Midden en Klein Bedrijf en stijgt het aantal zelfstandig ondernemers per jaar. Ondernemers hebben altijd tijdgebrek. Vaak komt het er daardoor niet van om belangrijke ICT-ontwikkelingen bij te houden. Met name de kleine ondernemingen (tot 50 medewerkers) en zelfstandigen investeren amper in scholing op het gebied van ICT, internet of sociale media. Naast gebrek aan tijd is geld een reden; bovendien ziet het merendeel van de ondernemers (68%) de noodzaak van het bijschaven van digitale vaardigheden niet in. Dit blijkt uit onderzoek van EIM in opdracht van Digivaardig & Digiveilig. Hierdoor missen zij, nu en in de toekomst, kansen voor extra omzet en winst. Direct toepasbare kennis en vaardigheden zijn daarom essentieel. Kleine ondernemers en ZZP'ers denken per definitie praktisch; de aanpak van Digivaardig & Digiveilig voor deze groep is daar dan ook op afgestemd.

Activiteiten 2012

In 2012 ging de cursus en bijbehorende campagne **Slimmerondernemenin1minuut.nl** van start, een gratis online cursus om ondernemers (MKB en ZZP) te ondersteunen met relevante ICT-toepassingen die hen digivaardiger maakt. De cursus bestaat uit 18 e-mailafleveringen waarbij ondernemers in 1 minuut up-to-date informatie krijgen over een bepaald thema, zoals zakelijk twitteren, klanten winnen en beter betalingen doen. In elke e-mail wordt een praktische case beschreven waarna doorverwezen wordt naar relevante informatie. De totale hulpstructuur bestaat dan ook uit de online cursus, de DQ test voor ondernemers, verdiepingshoofdstukken in een webboek, doorverwijzing naar opleidingsplaatsen en belijnen van Syntens en MKB Service Desk waar men terecht kan voor advies (zie pag. 41).

De **DQ test voor ondernemers** bestaat uit 30 vragen waarbij ondernemers kunnen testen hoe hoog hun Digitale Quotient is. Na afloop krijgt men de score en is te zien welke vragen goed of fout beantwoord zijn. Ook kan men zien hoe andere ondernemers scoren in zowel dezelfde branche als in andere sectoren. Om ondernemers te helpen hun DQ te verhogen wordt daarna aangegeven welke informatie voor hen interessant is om door te nemen. Dit zijn verwijzingen naar de online cursus en de verschillende verdiepingshoofdstukken in het webboek. www.dqtest.nl

De **verdiepingshoofdstukken** in de vorm van een webboek zijn ook onderdeel van de hulpstructuur. In de online cursus worden 18 thema's behandeld en kort toegelicht. De gedachte achter de verdiepingshoofdstukken is dat als de cursist weinig tijd heeft, hij of zij alleen de *links* opent waarnaar verwezen wordt. Willen de cursisten meer over een onderwerp weten dan komen ze bij het verdiepingshoofdstuk in de vorm van een webboek uit. In deze hoofdstukken wordt dieper op de inhoud ingegaan en staan praktische oefeningen die ondernemers direct kunnen toepassen op hun eigen situatie en bedrijf.

Het jaarlijks **Tendrapport internetgebruik 2012** van de Universiteit Twente in opdracht van Digivaardig & Digiveilig, beschrijft het onderzoek naar internetgebruik onder de (beroeps)bevolking en digibeten (mensen die niet of nauwelijks gebruik maken van de computer en internet). Ook in samenwerking met de Stichting Lezen en Schrijven voor de relatie digibeten en analfabeten.

 www.digivaardigdigiveilig.nl/uploads/Tendrapport_Internetgebruik_2012.pdf

In de week van 23 -27 april was ECP partner in de **Week van de ICT**, waarin het maatschappelijk en economisch belang van ICT centraal stond (organisatie Nederland ICT).

Activiteiten 2013

De bestaande **MKB Hulpstructuur** blijft in 2013 beschikbaar en gepromoot. Een evaluatie- en effectenonderzoek geeft richting aan mogelijke verbeteringen en aanpassing van huidige of toevoeging van nieuwe thema's. De herziene MKB Hulpstructuur wordt ook landelijk opgeschaald door samenwerking met landelijke (loket-)organisaties.

Het **regeerakkoord** zet in op betere benutting van ICT door **tien doorbraakprojecten** te benoemen. Digivaardig & Digiveilig voert in 2013 onder meer het doorbraakproject uit voor het midden- en kleinbedrijf, gericht op het vergroten van het gebruik en de kennis van ICT door het midden- en kleinbedrijf, zodat digitale toepassingen op strategisch niveau binnen het MKB beter benut worden.

Digitale vaardigheden beroepsbevolking binnen (top)sectoren

Binnen de topsectoren is een innovatie- en productiviteitslag te behalen door meer aandacht te genereren voor het belang van digitale vaardigheden en door de verbetering van deze vaardigheden van de mensen die in deze sectoren werkzaam zijn. Vanuit dit perspectief werden in publiekprivaat verband in 2012 en worden ook in 2013 uiteenlopende activiteiten op touw gezet.

Activiteiten 2012

Een **analyse van de topsectoren** is opgesteld waaruit kan worden geconcludeerd dat binnen de Innovatiecontracten en Human Capital Agenda's onvoldoende aandacht uitgaat naar de rol van eSkills onder hun beroepsbevolking. Op basis hiervan is ervoor gekozen de activiteiten in 2012 en later te richten op de sectoren Creatieve Industrie, High Tech Systemen en Materialen, Logistiek, Zorg, Bouw en Overheid.

De snelle digitalisering binnen de Creatieve industrie maakt het voor bedrijven en individuele medewerkers moeilijk om goede opleidingsvragen op het gebied van digitale vaardigheden te formuleren. Daardoor hebben opleiders te weinig richting en commerciële prikkel om een passend aanbod te ontwikkelen. Centrum voor Merk en Communicatie (CMC), Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen (KVGGO) en Nederlands Uitgeversverbond (NUV) hebben in **het project Mediacompetenties**, binnen een sectoraal gedragen toekomstvisie, zogenaamde Toekomstprofielen ontwikkeld. Deze kunnen de verschillende actoren – verantwoordelijk voor leren en opleiden – in beweging brengen en dienen om de digivaardigheid van werknemers in de sector te vergroten.

Het rapport **Ctrl Alt Delete, productiviteitsverlies door ICT-problemen en ontoreikende digitale vaardigheden op het werk** is uitgebracht. Een onderzoek van de Universiteit Twente in opdracht van ECDL, CA-ICT en Digivaardig & Digiveilig (zie pag. 42).

De **Digital Battle** is een (in concept) wedstrijd voor jongeren gericht op het innovatief inzetten van ICT en digitale vaardigheden in de beroepspraktijk. In 2012 werden de voorbereidingen getroffen om dit concept te koppelen aan het **Skills Masters Event** in maart 2013: het beroepskeuze-evenement voor vmbo en mbo'ers. Dit gebeurt in samenwerking met Kenniscentrum ECABO dat tijdens dit event ook de wedstrijd voor studenten in ICT-opleidingen, waaronder toekomstige applicatieontwikkelaars, organiseert.

Platform Vrouw & ICT richt zich op het verbeteren van de participatie van vrouwen en meisjes in de ICT: in het bedrijfsleven, in onderzoek en in het onderwijs. Digivaardig & Digiveilig werkt binnen dit platform mee aan het bereiken van deze doelen o.a. door de start van een **onderzoek** hoe vrouwelijke ICT-professionals innovatie bevorderen. Daarnaast wordt onderzocht hoe ICT-managers feminiene expertise ervaren en welke strategie zij kunnen aanwenden om meer vrouwen voor het vak te interesseren en of er op dit moment nog barrières zijn die deze strategie belemmeren.

 www.platformvrouwenict.nl

Activiteiten 2013

Het vergroten van de **aandacht voor het belang en verbeteren van digitale vaardigheden** in de (top)sectoren Creatieve Industrie, High Tech Systemen en Materialen (HTSM), Logistiek, Zorg, Bouw en Overheid, onder andere door de uitwerking van de Human Capital Agenda's voor ICT.

De **aanpak** die in 2012 ontwikkeld is voor het vergroten van de digivaardigheid van personeel in de Media- en Communicatiesector wordt in **2013 voor tenminste drie andere (top-)sectoren** toepasbaar gemaakt om de digivaardigheid in die sectoren te optimaliseren.

Project 'Sector Hulpstructuren': de hulpstructuur die in 2012 voor MKB'ers en ZZP'ers ontwikkeld is, bestaande uit o.a. een cursus 'Slimmer ondernemen in 1 minuut' (zie pag. 41) dient in 2013 als basis voor de ontwikkeling van hulpstructuren in de topsectoren Creatieve Industrie, High Tech Systemen en Materialen (HTSM) en Logistiek, en de sectoren Zorg, Bouw en Overheid.

Kennisbank en nieuwsbrief Digitale Vaardigheden: Binnen het programma Digivaardig & Digiveilig en ook daarbuiten wordt veel kennis over digitale vaardigheden opgedaan die interessant is voor de (top-)sectoren. Het betreft bijvoorbeeld *good practices* en onderzoek. Digivaardig & Digiveilig verzamelt deze kennis en verspreidt die via een online 'kennisbank' met bijbehorende e-mailnieuwsbrief. De kennisbank wordt door het programmabureau gebruikt om de gelegde contacten met stakeholders binnen de (top-)sectoren te voeden en te onderhouden.

Het project **ICT-imago** richt zich op de samenstelling van een werkgroep CIO's uit de geselecteerde (top-)sectoren die zich sterk maakt voor het imago van ICT en ICT-studies onder leerlingen; dit in samenwerking met Platform Betatechniek en gebruik makend van bestaande *best practices* zoals Codecademy van de Finse Digital Champion. De werkgroep maakt een plan van aanpak voor het verbeteren van het imago van ICT en het belang van digitale vaardigheden en zorgt voor zichtbaarheid door gebruik te maken van het onderzoek, uitgevoerd in 2012, van het Platform Vrouw & ICT.

De **Digital Battle** tijdens de **Skills Masters 2013**: de uitvoering van de wedstrijd tussen jongeren in het beroepsonderwijs gericht op het innovatief inzetten van ICT en digitale vaardigheden in de beroepspraktijk.

Bekwame digitale beroepsbevolking; normen en kaders

Onder invloed van de snelle digitalisering van onze samenleving en economie ontstaat in veel sectoren een zorgwekkende mismatch tussen de vraag naar en het aanbod van gekwalificeerde ICT-professionals of arbeidskrachten met voldoende digitale vaardigheden. Via uiteenlopende activiteiten levert Digivaardig een bijdrage aan het kwantificeren en terugbrengen van deze mismatch.

Activiteiten 2012

Oprichting en diverse bijeenkomsten van de **Werkgroep eCF NL** en de **eCF Normcommissie** begin 2012 om de **Nederlandse vertaling en adoptie van het eCompetence Framework** te realiseren. In dit kader vond op 6 september ook een workshop voor HR-managers plaats, georganiseerd door Nederland ICT en Digivaardig & Digiveilig, en een eCF track op 15 november tijdens het Jaarcongres ECP.

Kader ICT-Bekwaamheid leraren: een set van vaardigheden ontwikkeld voor docenten om scholen (lerarenopleidingen en bijscholingsinstituten) en docenten te stimuleren te investeren in de ontwikkeling van deze vaardigheden. Het dient bovendien om schoolleiders en lerarenopleiders in staat te stellen de bekwaamheid van leraren te beoordelen. Deze activiteit werd door Kennisnet vormgegeven en uitgevoerd in samenwerking met Digivaardig & Digiveilig, vertegenwoordigers uit onderwijssectoren, uitgeverijen, onderwijsbegeleidingsdiensten en lerarenopleidingen.

Certificeerbare Eenheid Digitale Vaardigheden: Kenniscentrum Handel en ECABO zijn in 2012 gestart met de ontwikkeling van de Certificeerbare Eenheid Digitale Vaardigheden. Deze is gericht op de verankering van de noodzakelijke digitale vaardigheden (eUserSkills) van toekomstige beroepsbeoefenaars in het MBO.

Activiteiten 2013

In 2013 wordt het project **Certificeerbare Eenheid Digitale Vaardigheden (CE DV)** gepromoot onder werkgevers(-organisaties), werknemers(-organisaties), intermediairs op het gebied van onderwijs & arbeidsmarkt, opleiders en studenten. Uiteindelijk wordt de CE DV hiermee onderdeel van de betreffende opleidingen in het beroepsonderwijs.

Het **eCF adoptieplan** wordt uitgewerkt en geeft voor de komende drie jaar aan welke activiteiten en resultaten zullen worden uitgevoerd.

ECP streeft ernaar om **digitale vaardigheden als verplicht onderdeel** van de (verplichte) set van vaardigheden van docenten (lerarenopleidingen en bijscholing) te laten opnemen, teneinde scholen en docenten te stimuleren om in de ontwikkeling van deze vaardigheden te investeren. Dit cluster zal in overleg met Kennisnet en zo mogelijk met de ministeries van Economische Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en private organisaties nader worden ingevuld.

Ondernemer **Ben Woldring** biedt slimmerondernemenin1minuut.nl aan aan **Hans Biesheuvel**, voorzitter MKB-Nederland.

Slimmerondernemenin1minuut.nl

18 gratis online cursussen van 1 minuut voor ondernemers met de slimste tips over internet, social media en ICT. Geen tijdsverlies, geen kosten, maar hogere omzet en meer winst. Ruim 4500 inschrijvingen!

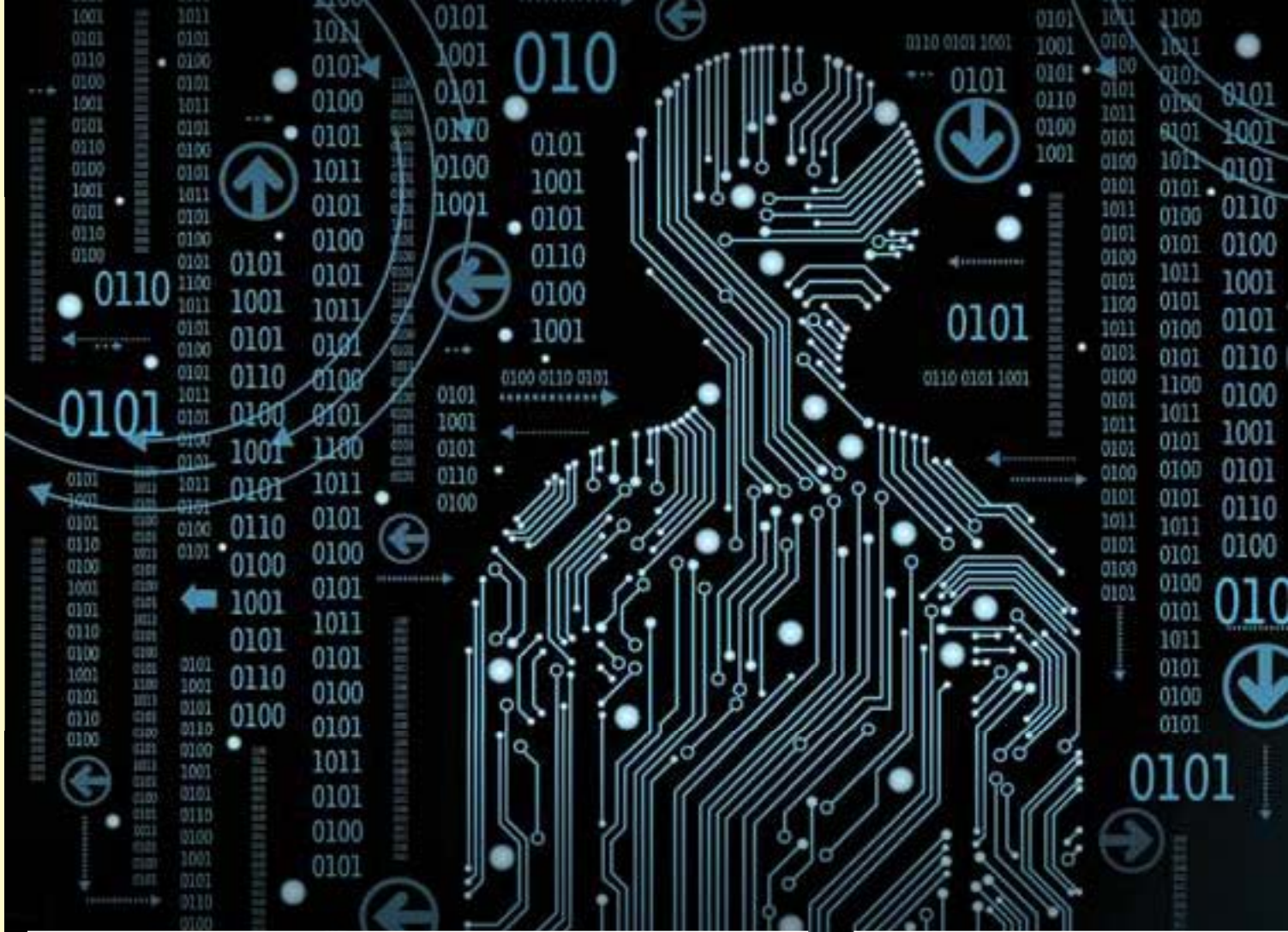
25 www.slimmerondernemenin1minuut.nl

Ben Woldring: 'Ondernemers hebben altijd een gebrek aan tijd en willen geen geld steken in dure cursussen en trainingen. De 18 afleveringen van Slimmerondernemenin1minuut.nl

worden via e-mail verzonden en zijn herkenbare praktijkvoorbeelden van kleine ondernemers. Deze praktische informatie kunnen ondernemers direct zelf toepassen.'

Hans Biesheuvel, voorzitter van MKB-Nederland: 'Ondernemers, groot en klein, hebben zelf de verantwoordelijkheid om hun kennis en vaardigheden op ICT terrein bij te houden. Internet, sociale media maar ook de gewone 1.0 automatisering, het wordt allemaal steeds belangrijker voor de omzet en voor

het verhogen van productiviteit. Klanten verwachten interactieve communicatie, het maakt je creatief onderscheidend op de steeds competitievere en internationaliserende markt. Slimmerondernemenin1minuut.nl biedt ondernemingen de gelegenheid om snel en efficiënt hun kennis bij te spijkeren. Maak gebruik van die kans zou ik zeggen.'

Trendonderzoek Internetgebruik

Trendonderzoek 2012: 'Nederlanders altijd en overal online'. 96% van de Nederlanders, de hoogste score in Europa, beschikt thuis over fysieke toegang tot internet. 87% gebruikt internet dagelijks.

In een jaar tijd is de toegang tot mobiel internet via smartphones gestegen van 31 tot 42% en via de tablets van 10 tot 27%.

Nederlander zit op een werkdag (incl. vrije tijd) 4 uur en 48 minuten op internet.

Van alle werkzame mannen en vrouwen in 2012, maakte 70% gebruik van internet op het werk. Ook hier hebben hoogopgeleiden meer toegang tot internet (81%) dan laagopgeleiden.

De verschillen tussen bevolkingsgroepen zijn groot. Vooral hoger opgeleiden, mannen nog meer dan vrouwen en jongeren meer dan ouderen profiteren het meest van de mogelijkheden van het internet.

Door internetgebruik is het werk effectiever, efficiënter en kwalitatiever.

Privé en werk lopen steeds meer door elkaar heen.

77% van de Nederlanders gebruikt minimaal één sociaal netwerk waarbij Facebook (68% van de volwassenen ouder dan 16) veruit het populairste is. [26 http://www.digivaardigidigiveilig.nl/bibliotheek/onderzoek/PO/trendrapport-internetgebruik-2012](http://www.digivaardigidigiveilig.nl/bibliotheek/onderzoek/PO/trendrapport-internetgebruik-2012)

CTRL ALT DELETE

Onderzoekers Dr. Ing. **Alexander van Deursen** en Prof. Dr. **Jan van Dijk**; 'leidinggevenden en werknemers zijn zich nauwelijks bewust van het productiviteitsverlies. Meer gestructureerde ICT-trainingen, het verbreden van de rol van helpdesks en het formeler maken van spontane hulp van collega's is van belang.

Tineke Netelenbos van Digivaardig & Digiveilig en eSkills Ambassadeur: 'Een productiviteitsverlies van 19 miljard euro is onacceptabel. Reduceren tot nul is onmogelijk want nieuwe ICT-ontwikkelingen en nieuwe softwareprogramma's kosten altijd leergeld. De onderschatting van het probleem en de overschatting van de eigen digitale vaardigheden maakt het verlies extra gevaarlijk. Organiseer oplossingen en toets en train werknemers'

Nederlander verprutst 8% werktijd aan ICT-problemen en gebrekkige digitale vaardigheden.

'Schokkend' productiviteitsverlies van 19 miljard

Medewerkers ervaren 1,7 keer per week een serieus ICT-probleem. Laagopgeleiden zelfs 2,5 keer per week waarbij het oplossen van het probleem gemiddeld 35 minuten en 57 seconden duurt.

Collegiale hulp is laagdrempelig, kost de minste tijd en je leert nieuwe digitale vaardigheden. Een ICT Buddy zou oplossing bieden. *Slechts 16% van de werknemers maakt zakelijk gebruik van smartphones.*

27 <http://www.digivaardigdigiveilig.nl/bibliotheek/alles/PO/ctrl-alt-delete>

Medewerkers ECP 2012-2013

Arie van Bellen
directeur

Marjolijn Bonthuis-Krijger
adjunct-directeur

Sandra van Arkel-Mijnders

Jelle Attema

Renée Bol

Maartje Breeman

Marjolijn Durinck

Inge Eekhout-Aarts

Dorien van Gastel

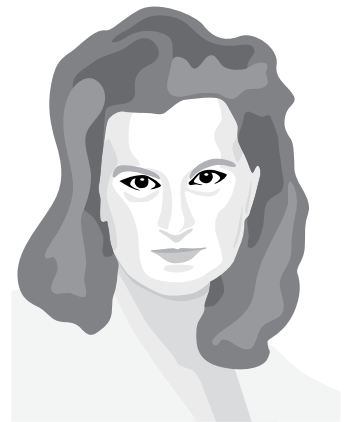
Derk Henderson

Heleen Kist-Ramselaar

Tom van der Maas

Joyce Martina-Roel

Lynda Ong

Rachel Peeters

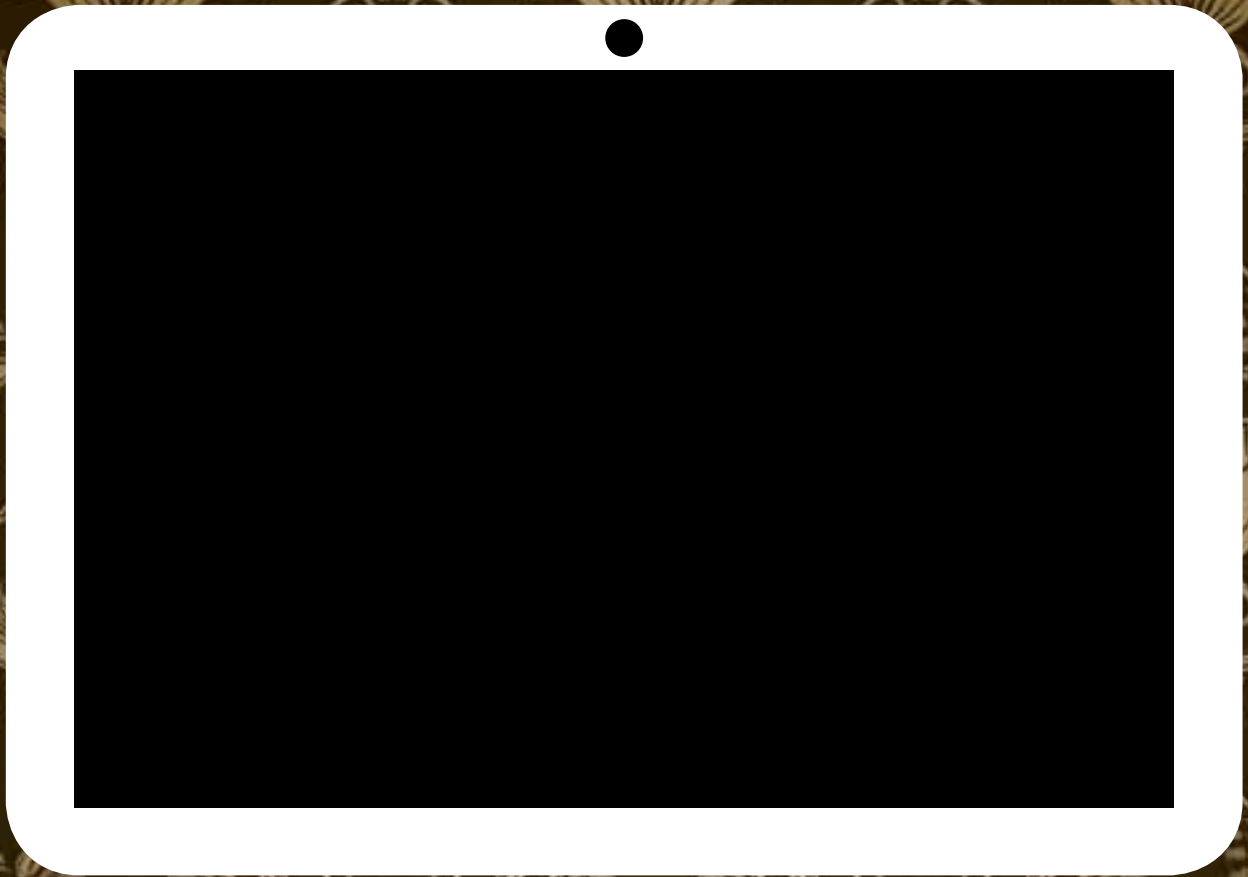
Sophie Veraart

Verbinding

Sinds de oprichting van ECP werkt het platform aan het maken van afspraken op het gebied van interoperabiliteit.

Zaken die ECP oppakt zijn onder andere betrouwbare identiteiten, open standaarden, zichtbaar maken van kwaliteit van ICT-diensten, cloud computing, IPv6, open data, UN/CEFACT et cetera. ECP werkt intensief samen met bijvoorbeeld het Forum Standaardisatie, het grote merendeel van de administratieve software leveranciers, het Ministerie van Economische Zaken,

de Belastingdienst, het klein MKB en de grote gebruikers van ICT (o.a. agrosector). Met alles wat ECP doet, brengt het platform een 100% digitale communicatie tussen burgers, bedrijven en overheden dichterbij, met als doel om kosten te besparen en innovatie te stimuleren.

breng deze pagina tot leven met Layar

Elektronisch factureren

Volgens diverse onderzoeken kan het bedrijfsleven in Europa veel geld besparen met elektronisch factureren. Voor het Europese bedrijfsleven is de geschatte jaarlijkse besparing 243 miljard euro. De besparing in Nederland kan op circa 8 miljard euro uitkomen. Deze besparing kan worden gevonden in het verminderd papierverbruik, minder fouten, minder fiscale risico's, lagere verzendkosten en efficiëntere logistieke afwerking. De Europese Commissie heeft daarom e-factureren hoog op de agenda staan. In 2011 heeft de Commissie vier werkgroepen ingesteld rond de belangrijkste knelpunten zoals acceptatie door het MKB, juridische en fiscale drempels en standaardisatie. Iedere lidstaat heeft een forum e-factureren ingericht die de verschillende werkgroepen van input voorzien en feedback geven op plannen en suggesties. ECP faciliteert het Nederlandse multibelanghebbenden Forum e-Factureren. Toch zijn er nog wat hobbels te nemen, want hoewel er al een flink aantal e-factuurnetwerken zijn, kunnen die nog niet onderling berichten uitwisselen. Ook administratieve software biedt nog onvoldoende functionaliteit voor e-factureren en met name het klein-MKB heeft te weinig investeringsvermogen, volume en kennis om zelf te gaan e-factureren. Gezien het belang van het MKB, richt ECP zich vooral op het mogelijk maken van e-factureren voor de (kleine) MKB'er.

26 www.e-factureren.info

Activiteiten 2012

Facilitering van het **Nederlands Forum e-Factureren** en de verschillende werkgroepeliders.

Oprichting van het **Kennisplatform Administratieve Software**; dit organiseert overleg tussen leveranciers van administratieve software en partijen die van hen aanpassingen vragen, het biedt informatie over o.a. aansluiting op de DigiPoort, e-Factureren, standaarden, implementatie van eHerkenning, SBR en SEPA.

ECP heeft, samen met het Kennisplatform Administratieve Software, Forum Standaardisatie, Nederland ICT, en de Taskforce SEPA een aantal **SEPA-testevents** georganiseerd om leveranciers van administratieve software te ondersteunen bij de overstap naar SEPA.

Mede-uitvoering van het **project Beter Administreren** om te komen tot afspraken tussen marktpartijen (softwareleveranciers en intermediairs) en overheid.

Ontwikkeling en secretariaatsbeheer van het **4-partijenmodel e-Factureren**, waarin een aantal marktpartijen afspraken maakt over het onderling uitwisselen en verwerken van e-facturen, zodat een ondernemer zich daar geen zorgen meer over hoeft te maken.

Oprichting van de **werkgroep Digitaal Archiveren en Bewaren**.

Vertaling naar het Nederlands (op verzoek van Forum e-Factureren) van de **best practice richtlijnen e-factureren** die door de Belastingdienst in een CEN-workshop agreement zijn ingebracht, gewijzigd en inmiddels geaccordeerd.

Activiteiten 2013

Voortzetting van het **Nederlands Forum e-Factureren**.

Voortzetting van het **Kennisplatform Administratieve Software**.

Verdere ontwikkeling en voortzetting secretariaatsbeheer van het **4-partijenmodel e-Factureren**.

Verzorgen van publiciteit rondom de **best practice richtlijnen e-factureren**.

Voortzetting activiteiten rond de **werkgroep Digitaal Archiveren en Bewaren**.

Authenticatie en Autorisatie: eHerkenning

Voor de uitwisseling van digitale informatie tussen bedrijven en overheid is een goed systeem van authenticatie, autorisatie en identiteitsmanagement van groot belang. Partijen moeten bijvoorbeeld exact kunnen herleiden wanneer en door wie een transactie is uitgevoerd. Daartoe heeft de overheid samen met marktpartijen het *trust framework* eHerkenning ingericht, dat in de plaats kwam van DigiD voor bedrijven. Deelnemende marktpartijen onderwerpen zich aan overheidstoezicht en maken afspraken over de voorwaarden waaronder wederzijds vertrouwen over elkaars authenticatie- en autorisatiemiddelen, over de rollen binnen zo'n framework en de onderlinge uitwisselbaarheid van gegevens. De ondernemer kan aangeven wie in zijn bedrijf gemachtigd is om informatie aan te leveren en te bewerken.

Open Standaarden

Activiteiten 2012

Seminar identiteitsmanagement, elektronische identiteiten (eID) op 7 juni voor overheid, bedrijven en consumenten.

2 9 www.ecp.nl/seminar-elektronische-identiteiten

Mede dankzij ECP sprak de Belastingdienst zich op de eID-meeting in juni uit voor een **eID-stelsel** op basis van de principes en technische architectuur van eHerkenning.

Consultatie waar marktpartijen die behoefte hebben aan authenticatie en autorisatie bij hun dienstverlening hun wensen en struikelblokken aangaven, georganiseerd in samenwerking met het PIMN (Platform Identity Management Nederland) in september.

Bijeenkomst met marktpartijen die voor innovatieve digitale dienstverlening afhankelijk zijn van een beter eID-stelsel.

Begeleiding en facilitering van onderzoek naar hoe de kwaliteit van toezicht op het trust framework van eHerkenning kan worden vormgegeven.

eID-bijeenkomst op 13 december in samenwerking met het Platform Identity Management Nederland (PIMN) over de nieuwe Verordening eID vanuit de Europese Commissie.

Activiteiten 2013

Samen met het PIMN (Platform Identity Management Nederland) vindt de organisatie van bijeenkomsten authenticatie en autorisatie plaats: hierbij worden marktpartijen die voor hun dienstverlening authenticatie en autorisatie nodig hebben in contact gebracht met dienstverleners die deze diensten aanbieden en overheden die werken aan randvoorwaarden en het eID-stelsel.

Het huidige kabinet, maar ook de Digitale Agenda, bepleit het gebruik van open standaarden (waarbij verschillende soorten hardware- en softwareonderdelen uitwisselbaar zijn) ter bevordering van interoperabiliteit, wat in het algemeen wil zeggen dat systemen of apparatuur onderling gegevens kunnen uitwisselen. Om interoperabiliteit te bereiken zijn standaarden (en protocollen en procedures) dus belangrijk, bijvoorbeeld om bedrijfsprocessen makkelijker op elkaar af te stemmen. ECP biedt partijen voorlichting en een platform voor discussie rond de implementatie van open standaarden binnen de (semi)overheid en werkt daarbij nauw samen met het Forum Standaardisatie.

Activiteiten 2012

Succesvol **Open Overheid congres** op 31 mei, waar open standaarden, open data en open source software centraal stonden, in samenwerking met Forum Standaardisatie, VKA, TNO, OSSLO, ICTU.

3 0 www.openoverheidcongres.nl

Bijeenkomst Kennisplatform Administratieve Software op 24 april waar de problemen rond de standaard SEPA werden geïnventariseerd.

SEPA-testevent op 19 juni, georganiseerd door ECP, Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en Bureau Forum Standaardisatie. Diverse banken lichtten de verschillende invullingen van de SEPA-standaard toe waarna de SEPA-standaard werd getest.

SEPA-testevent op 25 september, herhaling wegens enorme belangstelling van het testevent in juni, georganiseerd door Kennisplatform Administratieve software, een initiatief van ECP en GBNED.

Publicatie Standaardwerken – Het belang van verbinden, samen met Forum Standaardisatie ontwikkelde ECP een magazine waarin de cruciale rol van bestuurders bij standaardisatie wordt geïllustreerd aan de hand van aantal aansprekende casussen. Met introductie van Bernard Wientjes (VNO-NCW), columns van mevrouw Neelie Kroes (Eurocommissaris Digitale Agenda), Peter Veld (Directeur Generaal Belastingdienst) en Henk de Vries (Erasmus Universiteit). Bernard Wientjes (voorzitter VNO-NCW) nam het eerste exemplaar in ontvangst tijdens het Jaarcongres ECP. Zie ook pagina 50.

Activiteiten 2013

Organisatie **Open Overheid congres**, op nog nader te bepalen datum.

In samenwerking met het Forum Standaardisatie wordt weer een aantal bijeenkomsten over open standaarden georganiseerd.

Standaardwerken Het belang van verbinden

De businesscase voor standaardisatie is onweerlegbaar: standaardisatie levert geld, tempo en kwaliteit op. Maar hoe vanzelfsprekend standaardisatie in het dagelijks leven ook is – denk aan de streepjescode op supermarktartikelen – het gaat niet vanzelf.

Standaardisatie vraagt om inzet, krachtenbundeling en doorzettingsvermogen van verschillende partijen in een keten. Daarom is het bij uitstek een thema dat op de agenda van bestuurders van organisaties uit alle sectoren zou moeten staan.

Het magazine *Standaardwerken*, van het Forum Standaardisatie en ECP, laat zien hoe digitale standaardisatie, ofwel het digitaal verbinden van diensten en processen met behulp van codes en standaarden, in de praktijk werkt. Verschillende *best practices* en succesverhalen binnen verschillende sectoren zijn hierin verzameld. Vooraanstaande bestuurders en direct betrokkenen

van private en publieke organisaties blikken terug en vooruit op wat standaardisatie hun sector heeft gebracht en nog zal brengen. Het doel van het magazine is bestuurders en managers te inspireren en een handreiking te bieden om standaardisatie binnen de eigen sector naar een hoger plan te brengen. Want de rol van bestuurders is hierbij van grote waarde.

Het magazine *Standaardwerken* is tijdens het Jaarcongres ECP 2012 door Arie van Bellen (directeur ECP) en Nico Westpalm van Hoorn (voorzitter van het Forum Standaardisatie) aangeboden aan Bernard Wientjes (voorzitter VNO-NCW). De heer Wientjes heeft het voorwoord van het magazine geschreven waarin hij bestuurders oproept de schouders onder standaardisatie te zetten binnen de verschillende topsectoren.

31 www.forumstandaardisatie.nl/Standandaardwerken

Open Data

De economische waarde van Open Data wordt in diverse studies hoog ingeschat; zo schatte MEPSIR al in 2006 de markt voor overheidsinformatie in de EU al op 27 miljard euro. Om deze impuls aan de economie te bevorderen richtte ECP in 2011 het Platform Open Data op om hergebruik van niet-privacygevoelige (overheids)data te stimuleren. Het platform focust zich op het samenstellen van aanvullende eisen voor datasets samen met hergebruikers: welke datasets zijn in potentie interessant en welke eisen en wensen stelt het bedrijfsleven eraan?

Een bijkomend doel is daarom ervoor te zorgen dat data zodanig door overheden worden aangeboden dat bedrijven bereid zijn te investeren in het hergebruik doordat sluitende businesscases te maken zijn.

32 www.platformopendata.nl

Mobiel Internet

Het Platform voor Mobiele Professionals (OMI²), dat van start ging in 2006, maakt zich sterk voor de verspreiding van mobiele internet-toepassingen. Mobiel internet speelt een steeds grotere rol in de communicatiestrategie van allerlei organisaties. Groot voordeel ervan is dat het bij uitstek het medium is om individuele burgers te bereiken, onafhankelijk van plaats of tijd, of de communicatie nu via sms/mms/e-mail, het mobiele web of via applicaties verloopt.

OMI² heeft als doelstelling bij te dragen aan het versnellen van de ontwikkeling van mobiele diensten. Om dit te faciliteren publiceert zij kennis, brengt zij partijen met elkaar in contact en stelt zij haar leden in staat samen te werken aan standaarden en optimale markt-omstandigheden.

www.OMI2.nl

Activiteiten 2012

Platform Open Data bijeenkomst voor hergebruikers van open data, voorafgaand aan Open Overheid congres op 31 mei, over ervaringen met en belemmeringen bij hergebruik van data.

Track Standaardisatie en Open Data op ICT-Delta 2012, op 24 oktober, met verschillende sprekers.

Advies Platform Open Data over hoe het hergebruik van open data gestimuleerd kan worden naar aanleiding van ervaringen van hergebruikers. De presentatie van dit advies vond plaats tijdens het Jaarcongres ECP op 15 november.

<http://goo.gl/JNjur>

Activiteiten 2013

Voortzetting van de platformbijeenkomsten om de behoeften van hergebruikers om open data commercieel te gebruiken goed in kaart te brengen.

Bijeenbrengen van aanbieders en hergebruikers van open data om (top)sectoren aan te sluiten en hen te attenderen op de kansen die open data biedt.

Voor de tweede keer uitreiking van de **Nationale App Prijs** om het hergebruik van open data te bevorderen. De organisatie van dit initiatief ligt bij ECP.

www.nationaleappprijs.nl

Activiteiten 2012

Diverse OMI² deelnemersbijeenkomsten: op 8 maart, 20 juni en 23 oktober, waar inspirerende cases werden gepresenteerd 'door en voor deelnemers'. De presentaties zijn grensverleggend, innovatief of toekomstbepalend; deelnemers delen tijdens deze bijeenkomsten hun visie en activiteiten, vragen reacties op en worden door elkaar geïnspireerd.

Sessie Mobiel internet en Trends op Jaarcongres ECP, waar ontwikkelingen in het gebruik van mobiel internet werden verteld en ook werd stilgestaan bij trends op het gebied van mobiel betalen.

Activiteiten 2013

Voortzetting **platformrol**, zoals het bij elkaar brengen van partijen.

Organisatie van diverse vergelijkbare **OMI² bijeenkomsten** als in 2012.

Internationale handelsbevordering

ECP sluit aan bij het bevorderen van wereldwijde interoperabiliteit en vertegenwoordigt de Nederlandse overheid door het Nederlandse standpunt bij besluitvorming binnen UN/CEFACT (United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business) naar voren te brengen. UN/CEFACT is een standaardisatie-organisatie die zich positioneert als een beleidsformulerend orgaan. Er wordt met name gewerkt aan het tot stand brengen van internationale standaarden voor wereldwijd elektronisch berichtenverkeer. De standaarden die door UN/CEFACT worden bevorderd worden gebruikt in logistieke ketens en administratieve processen over de gehele wereld. In Nederland zijn deze standaarden onder andere van groot belang voor de financiële sector, de retail, de Rotterdamse haven en overheidsdiensten in bijvoorbeeld de sociale zekerheid, douane en landbouw. ECP brengt de verschillende Nederlandse stakeholders bij elkaar aan tafel en vertegenwoordigt hun standpunten.

Activiteiten 2012 en 2013

Vertegenwoordiging van de Nederlandse delegatie in de UN/CEFACT plenaire vergadering in Geneve.

Facilitatie van het **interdepartementaal vooroverleg**. Dit vooroverleg is geheel gewijd aan de voorbespreking van de plenaire zitting van UN/CEFACT.

Consultatie experts en expertgroepen die een link hebben met het werk dat binnen CEFACT verricht wordt ter voorbereiding op de UN-meetings. Deze input wordt o.a. gebruikt in het Interdepartementaal vooroverleg.

Terugkoppeling van de genomen beslissingen binnen UN/CEFACT naar de stakeholders, via diverse kanalen.

IPv6

De IPv6 Task Force, ondergebracht bij ECP, stimuleert de implementatie van het nieuwe Internet Protocol (IPv6) omdat het huidige Internet Protocol (IPv4) langzaam aan het opraken is. IPv4 kan ongeveer 4 miljard IP-adressen aan, maar met een toenemend aantal apparaten dat met internet verbonden is neemt de behoefte aan IP-adressen toe en biedt IPv6 een nagenoeg ongelimiteerd aantal adressen. De IPv6 Task Force richt zich op het aanjagen van de implementatie van IPv6 en de ondersteuning bij het oplossen van problemen bij deze implementatie. De doelgroepen hierin zijn: Internet Service Providers (ISP's), overheid (centraal en decentraal), grootbedrijf en MKB. Alhoewel IPv6 al ingebouwd is in de meeste hard- en software, ondersteunen veel ISP's nog geen IPv6. De Task Force zet zich dan ook in om betrokken partijen te informeren en de implementatie van IPv6 verder te stimuleren.

Lastenvermindering door Beter Administreren

ICT heeft het overheidstoezicht op het administreren van bedrijven aanzienlijk veranderd. In plaats van vooral achteraf te controleren of men zich aan de regels hield, maakt de overheid nu afspraken met het bedrijfsleven met als doel de betrouwbaarheid te borgen van de digitale informatie die in een organisatie circuleert. Met het project Beter Administreren speelt ECP een faciliterende rol in deze omslag van *compliance* (houdt de ondernemer zich aan de regels) naar *accountability* (heeft de ondernemer zijn organisatie zo goed op orde dat hij verantwoording kan afleggen tegenover zichzelf, zijn zakenpartners en de overheid). Het heeft vanaf 2011 geleid tot afspraken tussen leveranciers van administratieve software, intermediairs en de Belastingdienst om de veiligheid en betrouwbaarheid van digitale data in administraties te verhogen. SBR (Standard Business Reporting), eHerkenning en e-Factureren spelen daarbij een centrale rol.

Activiteiten 2012

Diverse Task Force bijeenkomsten, op 28 februari, 20 juni en 31 oktober met zo'n vijftientig experts op het gebied van IPv6. Hier werd men bijgepraat over de laatste ontwikkelingen en werd besproken wat nog aandacht behoeft.

Op 10 mei vond, in samenwerking met Forum Standaardisatie, een **seminar voor overheden** plaats, waarbij ongeveer tachtig belangstellenden aanwezig waren.

Op 6 juni was het de **World IPv6 Launch Day**, waarbij partijen als Facebook, Google en Yahoo permanent overschakelden naar IPv6. De IPv6 Task Force was een van de organisatoren van het gelijknamige Nederlandse evenement in Amsterdam.

Tijdens het Jaarcongres ECP werd een **sessie over internetinfrastructuren** georganiseerd, waarbij ook aandacht werd gevraagd voor de noodzaak van IPv6.

Activiteiten 2013

Gezien het dreigende tekort aan IP-adressen blijft de IPv6 Task Force in 2013 bestaan en wordt de organisatie van bijeenkomsten en seminars voortgezet om de implementatie van IPv6 verder succesvol te begeleiden.

Activiteiten 2012

Oprichting en verdere ontwikkeling van het **Keurmerk Afrekensystemen** door een werkgroep van experts en belanghebbenden. www.keurmerkafrekensystemen.nl

Verdere ontwikkeling en uitrol van het **Keurmerk Zeker Online** (internetboekhouden), door afspraken te maken tussen de grootste leveranciers van online administratieve software, de Belastingdienst en EDP-auditors. www.zeker-online.nl

Deelname van ECP in de **Raad van Toezicht** van Keurmerk Afrekensystemen en Keurmerk Zeker Online.

Activiteiten 2013

Verdere ontwikkeling en lancering **Keurmerk Afrekensystemen** (januari 2013).

Ontwikkeling en lancering **Keurmerk Zeker Online** (media 2013).

ECP faciliteert de **ontwikkeling van een nieuw keurmerk** aangaande ritregistratie. Samenwerking tussen aanbieders van systemen en belangenverenigingen (Auto van de Zaak, RAI) zorgt voor administratieve lastenverlichting voor rijders met een auto van de zaak.

Verkenning van andere mogelijkheden om tot administratieve lastenverlichting te komen door afspraken te maken over eisen aan kwaliteit van data.

Cloud Computing

Uit Europees onderzoek blijkt dat 80% van de bedrijven die cloud computing gebruiken kostenbesparingen van 10 tot 20% behalen. De overige 20% bespaart zelfs 30% of meer. De voordelen van cloud computing liggen vooral op het vlak van besparingen op de uitgaven voor bedrijfsvoering (flexibiliteit, schaalbaarheid en geen groot-schalige uitrol en beheer van eigen ICT). Desondanks wordt er nog maar beperkt gebruik gemaakt van clouddiensten. Vele potentiële gebruikers ontbreekt het aan het vertrouwen dat je je persoons- of bedrijfsgevoelige gegevens veilig in de cloud kunt zetten, of laten zich afschrikken door gebrek aan transparantie van de markt (afwezigheid van standaarden en begrijpelijke en controleerbare contactvoorwaarden). ECP ziet het als haar rol om de maatschappelijke acceptatie van nieuwe technologieën te bevorderen. Hiertoe organiseerde ECP in 2011 en 2012 diverse voorlichtings-sessies om bij te dragen aan de totstandkoming van een robuust vertrouwenskader voor de toepassing van cloud computing, met name voor het MKB.

Activiteiten 2012

Op 24 mei organiseerde ECP een seminar waar stappen werden gezet in de richting van het **formuleren van security parameters voor service level agreements**, om zo het MKB een handvat te bieden. Door te kijken hoe de robuustheid van clouddiensten beter gemeten en gecontroleerd kan worden door de klant uit het midden- en kleinbedrijf, wordt het draagvlak voor cloud computing vergroot.

3 9 www.ecp.nl/seminar-vertrouwen-in-de-cloud

In oktober organiseerde ECP een **sessie met MKB'ers** over cloud computing (zie voor meer informatie de paragraaf over het project Digitale Agenda op pagina 14).

ECP werkte ook in andere projecten aan de **acceptatie van cloudoplossingen** middels o.a. publiekprivate afspraken over veiligheid, continuïteit, betrouwbaarheid van administraties in de cloud (zie voor verdere uitleg de paragraaf over Betrouwbaar Administreren op pagina 53).

Activiteiten 2013

In eerdere cloudtrajecten heeft ECP ervaren dat, naast de bekende voordelen van transparantie (controleerbare afspraken, wetenschap waar je data staat, bekendheid met de veiligheidsmaatregelen die de leverancier treft) een bijkomend positief effect is dat de markt toegankelijker wordt voor nieuwe toetreders. ECP richt zich in 2013 dan ook op het vergroten van de transparantie in de cloudmarkt door afspraken te maken:

- met (organisaties van) gebruikers (vraag-articulatie en -bundeling richting leveranciers).
- en met clouddienstverleners (transparantie over hun voorwaarden).
- en daarin meenemend het advies van normenstellende overheidsorganisaties, waaronder de Europese Commissie, het Forum Standaardisatie en het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC).

Communicatie

Samen met marktpartijen (bedrijfsleven, intermediaire organisaties, kennisinstellingen) en met overheid en politiek ontplooit ECP het hele jaar door allerlei activiteiten. Het platform vraagt daarbij aandacht voor relevante thema's en onderwerpen rond de informatiesamenleving. Via een maandelijks **digitale nieuwsbrief** worden de ruim vijf duizend abonnees op de hoogte gehouden van nieuwe en lopende projecten en uitgenodigd voor **seminars, congressen en andere evenementen**. Tweemaal per jaar verschijnt eveneens een **gedrukte nieuwsbrief**. Speciaal voor haar participanten wordt vier maal per jaar een **deelnemersbijeenkomst** georganiseerd.

Deelnemersbijeenkomsten

Op **donderdag 22 maart** vond de eerste deelnemersbijeenkomst plaats in Den Haag. Deze stond, vooruitlopend op de Europese eSkills week van de week erna in het teken van digitale vaardigheden en welke gevolgen de mate van kunnen omgaan met digitale middelen heeft voor de productiviteit op de werkvloer. Er waren inspirerende presentaties, zoals die van Alexander van Deursen (Universiteit Twente, over het onderzoek *Ctrl Alt Delete*), Kato Vierbergen (Ministerie van BZK, over de ambitie van de Rijksoverheid om digitale vaardigheden en expertise te versterken vanuit duidelijke beleidskaders – Kwaliteitsraamwerk IV Rijk, een vertaling van het Europese eCompetence Framework). Derde spreker was Remco Pijpers, directeur van de Stichting Mijn Kind Online. Hij lichtte het nieuwe onderzoek van Mijn Kind Online *Hey, what's app?* toe, dat de volgende dag aan de pers werd gepresenteerd.

40 www.mijnkindonline.nl/publicaties/onderzoeksrapporten/hey-whats-app

Gastheer van de **tweede** deelnemersbijeenkomst van ECP op **donderdag 28 juni** was onze participant Decos in

Noordwijk. *Paul Veger (Oprichter & CEO Decos)* sprak over baanbrekende ontwikkelingen in Informatie Technologie, en over doorbraken in robotica, nanotechnologie en de gezondheidszorg, die ons leiden naar een verbazingwekkende toekomst. *Joris Tinbergen (Director Google Netherlands)* had innovatie en de inspirerende werkomgeving van Google als onderwerp van zijn presentatie. Aan de hand van tien punten liet hij zien hoe Google zichzelf en haar omgeving elke keer weer uitdaagt te vernieuwen en te verbeteren.

Op woensdag **12 september**, de dag van de landelijke verkiezingen, organiseerde ECP haar **derde** bijeenkomst, dit keer een **Politiek Café** in Sociëteit De Witte, Den Haag, over ICT in politiek Nederland. Onderwerpen van discussie waren onder meer op welke maatschappelijke en economische vraagstukken rond ICT politieke partijen hun pijlen zouden moeten richten; welke thema's zeker niet mochten ontbreken in het regeerakkoord; of Kamerleden wel voldoende notie hebben van de rol van ICT voor de huidige economie en samenleving; wat zou ieder

Kamerlid minimaal moeten weten van ICT. ECP lanceerde die middag concrete aanbevelingen voor het regeerakkoord. Na diverse presentaties volgde een paneldiscussie met Frank Heemskerk (Royal Haskoning DHV, voorzitter ECP), Gerrit Terpstra (lid Eerste Kamer), Afke Schaart (VVD-fractie Tweede Kamer) en Zsolt Szabó (Capgemini, bestuurslid ECP).

Traditiegetrouw was de laatste deelnemersbijeenkomst van ECP de **Eindejaarsociëteit op 19 december** in het Crowne Plaza Promenade Hotel te Den Haag. De transformerende kracht van ICT stond centraal tijdens deze bijeenkomst. Aan de orde kwam hoe ICT veranderingen heeft mogelijk gemaakt en (mede) veroorzaakt, onder meer op het vlak van arbeid: het nieuwe werken, het zaken doen met nieuwe business modellen en duurzaamheid (smart grids). Evenals voorgaande jaren werd de middag afgerond met een geanimeerde en nuttige netwerkbijeenkomst, gevolgd door een buffetdiner.

Verdieping. Ontmoeting. Debat.

Meer dan 60 sprekers en ruim 600 bezoekers uit verschillende werkvelden gingen met elkaar in gesprek tijdens het Jaarcongres ECP op 15 november in het Circus-theater in Scheveningen. Nieuw dit jaar was de opzet van 19 korte sessies over diverse onderwerpen op het gebied van ICT zoals privacy, standaardisatie, open data, digitale vaardigheden en cyber security. Uiteraard gepaard met een stevige plenaire opening en afsluiting. Daarnaast was het Jaarcongres 2012 paperless: dit jaar dus geen congresbundels en folders. Bezoekers konden alle informatie over het congres vinden op de website en in de app voor smartphone en tablet. Voor bezoekers die niet in het bezit waren van een smartphone of tablet werden op verschillende plaatsen iPads aangeboden.

Topsprekers

Alexander Sakkers (voorzitter van Transport en Logistiek Nederland), Kees Jans (CIO van Schiphol) en Wim van Campen (Vice-president Noord-Europa McAfee) gingen met elkaar in gesprek over online veiligheid.

Bernard Wientjes (voorzitter VNO-NCW) nam de publicatie Standaardwerken van Forum Standaardisatie en ECP in ontvangst.

Brenno de Winter (onderzoeksjournalist) interviewde KPN over hun hack in februari.

Kees Verhoeven (Tweede Kamerlid D66) debatteerde over een volledig digitale overheid.

Tineke Netelenbos (voorzitter Digivaardig en Digiveilig) sprak over digitale vaardigheden.

De 26-jarige Digital Champion van Finland, Linda Liukas, sprak over het belang van digitale vaardigheden voor jongeren en in het bijzonder jonge meiden.

Steven Luitjens (Directeur Logius) sprak over standaarden en IT-beveiliging.

Alexander Riedl (adjuncthoofd eenheid 'Knowledge Base', Europese Commissie) vertelde over winst voor de ICT-arbeidsmarkt.

Alexander Rinnooy Kan (hoogleraar economie en bedrijfskunde aan de Universiteit van Amsterdam) gaf een speech over de lange lijnen van ICT.

www.jaarcongresecp.nl
Met dank aan congrespartners Alert Online,
Forum Standaardisatie, SIDN, TNO, UPC en Ziggo

Erik Akerboom (Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid)

Z.K.H. De Prins van Oranje

Tineke Netelenbos
(voorzitter Digivaardig & Digiveilig)

Linda Liukas (Finse Digital Champion)

Alexander Rinnooy Kan
(hoogleraar Universiteit van Amsterdam)

Evenementenoverzicht ECP 2012

Januari

- 19 NL IGF terugkombijeenkomst, met Nederlandse delegatie 2011.
- 26 **iBestuur Congres**, ECP organiseerde hier o.a. een sessie over de noodzaak van het beleggen van authenticatie en autorisatie in een trustframework.

Februari

- 7 **Safer Internet Day**, Europese dag waarin aandacht voor het thema veilig internet voor jongeren wordt gevraagd. Digivaardig & Digiveilig lanceerde op deze dag de meldknop.nl tijdens het symposium Kinderen, seks en internet.
- 15-17 Plenaire vergadering van **UN/CEFACT** in Genève. ECP is Head of Delegation en vertegenwoordigde de Nederlandse achterban tijdens deze vergadering.
- 28 **IPv6** Taskforce Meeting (besloten).

Maart

- 7 Lancering rapport **CTRL ALT DELETE**, onderzoek Universiteit Twente in opdracht van ECDL, CA-ICT en Digivaardig & Digiveilig. Het rapport geeft inzicht in de omvang van het verlies aan werktijd door onvoldoende kennis van ICT op de werkvloer.
- 8 Inspiratiesessie van **OMP²**, platform voor mobiele professionals.
- 19 **Des Indes Debat**, voor Premium Members ECP met als speciale gast de heer Arthur Docters van Leeuwen.
- 22 **Deelnemersbijeenkomst** ECP, thema dit keer was Digitale vaardigheden.
- 27 Kick-off van de **Digibeten campagne** 'Je bent nooit te oud om te leren...'. Startsein door Tineke Netelenbos, ambassadeur Digivaardig & Digiveilig. De lancering van de campagne viel samen met de Europese Get Online Week, waarin aandacht voor het overtuigen van off-liners van de voordelen van internet en hen online te helpen centraal stond.
- 26-30 Europese **eSkills** week. Digivaardig & Digiveilig vroeg deze week extra aandacht voor het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt voor de (Europese) jeugd door kennis van en ervaring met nieuwe technologieën.

Juli

- 3 Publieksdebat **Positief Profileren & Privacy**, de tweede bijeenkomst uit de privacy-reeks, met de focus op innovatie in relatie tot een verantwoorde omgang met persoonsgegevens, i.s.m. CIO Platform Nederland.

September

- 6 Workshop **eCompetence Framework** (eCF).
- 12 **Politiek Café**, presentatie ECP van aanbevelingen voor het regeerakkoord.
- 14 Consultatie **Authenticatie & Autorisatie** voor bedrijven, georganiseerd in samenwerking met het PIMN (Platform Identity Management Nederland).
- 24-26 **World Computer Congress** (WCC 2012); ECP adviseerde de organisatie.
- 25 **SEPA-testevent**, wegens succes herhaling van het testevent van juni, i.s.m. Kennisplatform Administratieve software en GBNEED.
- 28 **NL IGF Event**, over de toekomst maar zeker ook over de kracht van internet, ter voorbereiding op het Internet Governance Forum in Azerbeidzjan, met voorafgaand het Studenten Internetdebat.
- 29 Lancering *Slimmer ondernemen in 1 minuut*, **Digivaardig & Digiveilig** ontwikkelde deze campagne om MKB'ers en ZZP'ers snel, simpel en doelgericht te ondersteunen met relevante ICT-toepassingen.

April

- 10 iPoort Debat** Parlementair onderzoek naar ICT-problemen: 'De vraag is belangrijker dan het antwoord'. ECP is een van de partners van iPoort.
- 23-27 Week van de ICT**, met aandacht voor het maatschappelijk en economisch belang van ICT. Organisatie Nederland ICT, ECP is partner.
- 23 Seminar Privacy Europa in Beeld**, seminar over de modernisering van het privacy-recht in Europa en Nederland in het kader van de Week van de ICT. Dit was het eerste seminar uit de privacyreeks van ECP.
- 24 Bijeenkomst Kennisplatform Administratieve Software**, waarin de problemen rond de SEPA-standaard werden geïnventariseerd.
- 24 Factuur Congres**, strategische sessie: betrouwbare afreksystemen (besloten).
- 24 Digital NL** expertbijeenkomst, met partner Considerati onder regie van ECP over aanbevelingen en feedback voor het ministerie van EZ over 'the Digital Single Market' (Europese Digitale Agenda).

Mei

- 10 IPv6 Seminar** voor overheden, ter voorbereiding op de IPv6 Launch Day van 6 juni. I.s.m. Forum Standaardisatie.
- 16 Vergadering Raad van Advies ECP.**
- 24 Seminar Vertrouwen in de cloud: meten is weten**, in samenwerking met ENISA en het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC).
- 24 Mediawijsheid Markt**, met stands en workshops werden kennis en ervaringen op het gebied van mediawijsheid op deze dag uitgewisseld. ECP is partner in het Mediawijzerproject.
- 31 Open Overheid Congres**, over de laatste ontwikkelingen rond open standaarden, open data en open source software; met partners Bureau Forum Standaardisatie, TNO, VKA, OSSLO en ICTU.
- 31 Bijeenkomst van het Platform Open Data**, informatieve netwerkbijeenkomst voor leden van het Platform Open Data.

Juni

- 1 NL IGF seminar *Mensenrechten in het digitale tijdperk*** met onder anderen Mensenrechtenambassadeur Lionel Veer.
- 5 Bijeenkomst Expertgroep eBusiness** (besloten).
- 6 World IPv6 Launch Day**, de IPv6 Task Force was een van de organisatoren van het gelijknamige Nederlandse evenement in Amsterdam.
- 7 Seminar Identity Management**, over elektronische identiteiten voor overheid, bedrijven en consumenten.
- 11 Nationaal privacy debat**, georganiseerd door Webwereld; ECP is partner.
- 19 SEPA-testevent**, georganiseerd door ECP, NVB en Bureau Forum Standaardisatie.
- 20 Inspiratiesessie van OMI²**, platform voor mobiele professionals.
- 20 IPv6 Task Force Meeting** (besloten).
- 25 TEDx Binnenhof *Catwalk for Innovation*** georganiseerd door ministerie van Economische Zaken. ECP was partner van TEDx Binnenhof.
- 26 Des Indes Debat** met mr. Ivo Opstelten, minister van Veiligheid en Justitie.
- 28 Deelnemersbijeenkomst** ECP bij deelnemer Decos, thema dit keer was *Innovate the future*.

Oktober

- 1 iPoort Debat** over social media met Gerdi Verbeet. ECP is partner van iPoort.
- 1 Des Indes Debat** met Gerdi Verbeet.
- 2 Tek Tok late night** in het Paard van Troje Den Haag. ECP was partner van deze editie die in het teken stand van privacy. Dit was de derde privacy bijeenkomst uit de privacy-reeks.
- 9 Bijeenkomst Europese gegevensuitwisseling: Europa binnen handbereik**, i.s.m. BKWI.
- 23 Inspiratiesessie van OMI²**, platform voor mobiele professionals.
- 24 ICTDelta 2012**, het congres voor ICT-onderzoek en innovatie. ECP was partner en organiseerde onder andere de track Standaardisatie & Open Data.
- 31 IPv6 Task Force Meeting**.

November

- 6-9 Internet Governance Forum**, tijdens dit mondiale forum organiseerde ECP vanuit het project NL IGF drie workshops over mensenrechten, internetvrijheid en cyber security, met o.a. Marietje Schaake (Europarlementariër D66).
- 15 Jaarcongres ECP 2012, Verdieping.** Ontmoeting. Debat. Met meer dan 60 sprekers waaronder Erik Akerboom (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid), Bernard Wientjes (voorzitter VNO-NCW), Tineke Netelenbos (voorzitter Digivaardig & Digiveilig) en Kees Verhoeven (Tweede Kamerlid D66).

December

- 13 Bijeenkomst Verordening eID.**
- 13 TelecomTime Congres**, ECP is kennispartner en organiseerde de debatsessie *Privacy en de Telecomwetgeving in internationaal perspectief*.
- 19 Eindejaarsociëteit ECP**, centraal stond de Transformerende Kracht van ICT. Het Jaarboek ICT & Samenleving werd hier uitgereikt aan ECP-voorzitter Frank Heemsker.

Deelnemers ECP 2012-2013

Deelnemers Rijksoverheid ECP 2012-2013

- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Defensie
- Ministerie van Economische Zaken
- Ministerie van Financiën
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Ministerie van Veiligheid en Justitie
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Kennispartners ECP 2012-2013

Partners Digivaardig & Digiveilig

Premium Members ECP 2012-2013

ECP houdt een aantal malen per jaar voor haar Premium Members een dinerbijeenkomst in Hotel Des Indes te Den Haag. Doel is met het netwerk van het platform in de top van bedrijfsleven, overheid, wetenschap maatschappelijke organisaties en politiek te spreken over actuele onderwerpen rond ICT en samenleving (zoals smart living, interoperabiliteit en cyber security) dan wel vraagstukken te bespreken met een langetermijnperspectief (zoals de rol van breedband of de strategische agenda van de overheid).

Deze Des Indes Debatten zijn besloten en doorgaans is hierbij een bewindspersoon of een andere persoon van maatschappelijke importantie aanwezig. De bijeenkomsten bevorderen informele contacten met politici en zorgen voor een kennisvoorsprong met betrekking tot de nieuwste ontwikkelingen omdat ook deskundigen op verschillende (wetenschappelijke) terreinen worden uitgenodigd.

ABN AMRO
Capgemini Nederland
IBM Nederland
Koninklijke KPN
Microsoft Nederland
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie
SIDN
TNO Informatie & Communicatietechnologie
UPC Nederland
VolkerWessels Telecom
Ziggo

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van ECP

Samenstelling en redactie
Joyce Martina-Roel (eindredactie)
Sophie Veraart
Renée Bol

Concept en ontwerp
Beukers Scholma

Films in Layar
Bob Demper

Illustraties portretten
Herman van Bostelen

Afbeeldingen
p 11 NASA Goddard Photo and Video
p 12 Martijn Beekman
omslag, p 6, 21, 33, 42, 47 Shutterstock
p 25, 50, 55, 57 Studio Gemini
p 15 Jos van Leeuwen

Druk
Zwaan printmedia

© ECP 2012 (voor illustraties, beeld en film bij de rechthebbenden)
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze opgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de maker. Alhoewel de auteur en uitgever uiterste zorgvuldigheid betrachten bij het samenstellen van deze uitgave aanvaarden zij geen aansprakelijkheid voor schade van welke aard ook, die het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op in deze uitgave vervatte informatie.

ECP

**Overgoo 13
Leidschendam**

**Postbus 262
2260 AG Leidschendam**

**070 419 03 09
info@ecp.nl
📞 www.ecp.nl**

QR-flap

Aanvullende informatie op de tekst in dit jaarverslag wordt gegeven via QR-codes. Installeer de gratis applicatie op uw smart phone. Open de applicatie, tag en bekijk websites en video's of beluister geluidsfragmenten.

ECP

1

Visie en duiding

2

3

4

5

Veiligheid en vertrouwen

6

7

8

9

10

11

12

13

14

Vaardigheden

15

16

17

18

19

20

21

Verbinding

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

Jaarcongres

36

37

38

39

40

41

ECP =

ECP is het platform waar overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties kennis uitwisselen en samenwerken om de ontwikkeling van de Nederlandse informatiesamenleving te bevorderen. Diverse projecten, onderzoeken en debatten verbinden partijen en zetten de maatschappelijke en economische betekenis van ICT op de agenda van politiek, overheid en bedrijfsleven. Zo realiseert het platform doorbraken en creëert het de juiste randvoorwaarden waardoor kansen kunnen worden benut en bedreigingen worden weggenomen.

www.ecp.nl